Arad, XXXII. évf. 21-ik szám. Egyes példány ára 5 lej, vasárnap 6 lej. 1927 január 28. Péntek.

Szerkesztőség: Arad, Acsev.-palota.
Kiadóhivatal: Aradi Nyomda Vállalat. Bulev. Regele Ferdinand 4/22 (József főherceg-ut.)
Sürgönycim: Közlöny, Arad
Telefonszám: Szerkesztőség és kiadóhivatal 151.
Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS
HELYBEN ÉS VIDÉKEN
Egész évre ... ... 960 Lej
Fél évre ... ... 480 Lej
Negyed évre ... ... 240 Lej
Havonta ... ... 80 Lej
Hirdetések díjszabás szerint

Egyes szám ára 5 lej, vasárnap 6 lej.
Bucurestiben 50 banival több

Vergődő vonatok.

A regáti és erdélyi alig egy-két napos havazások teljesen felborították Románia vasuti közlekedését. A vonatok óriási késéssel érkeztek és indultak, a legtöbb helyen egészen megrekedtek, a távíró és telefon teljesen felmondta a szolgálatot. Ez a képtelen helyzet természetesen nem maradt, nem is maradhatott visszhang nélkül, a főváros nagy lapjai szinte teljes egyöntetűséggel koncentrikus heves támadást intéztek most a CFR. vasuti politikája ellen, amely — szerintük — ujból csődbe került. Mert mi is történt? Egy éjjel havazott. Egyetlen egy éjjel. A hó fél méter magasságot ért el. Sem többet, sem kevesebbet. És ez a kis hó elég volt arra, hogy teljesen megzavarja a vasutak közlekedési rendjét. A bucuresti-i északi pályaudvarról — irja az egyik lap — az összes vonatok óriási késéssel indultak és ugyancsak hasonló késéssel érkeztek az ország különböző vidékeiről. Hogyan közlekednek általában ezek a vonatok, azt fölösleges mondanunk, mert a közönség személyesen, vagy hirből ismeri már az utazási anomáliákat. A CFR. tragédiáját is mindenki érzi, látja. A félméteres hótól megzavart vonatok pedig találomra mentek egyik állomástól a másikig. A szerelvények bejelentés nélkül érkeztek és indultak, mert mindennemü telefon és távirati összeköttetés megszakadt. Megtörtént, hogy Bucuresti egyik környékbeli állomásán egy megrekedt vonat utasa megkérdezte az állomásfőnököt: „Mehetünk tovább?" „Lehetséges" — válaszolta a főnök. Ez a „lehetséges" arra alapul, hogy előzőleg két petroleumvonatot küldtek ki a vonal kikémlelésére. Az egyik próbavonat azonban kisiklott és a továbbutazás két napig nem volt — „lehetséges."

Az uj vasuti autonomia-törvényt — mondja a másik lap — 1926. január elsején léptették életbe. Azóta pontosan egy év telt el. Kérdezzük, mit csináltak egy esztendő alatt? Megjavitották a pályákat? Restauráltak-e ama tiz és tizezer vaggon közül egyet is, amelyek 1919. óta a vasuti vonalokon vesztegelnek? Egyetlen egy uj mozdonyt helyeztek-e forgalomba? Megerősitették-e a távirópóznákat? Megjavitották-e a vonatok fütőkészülékeit? Kijavitottak-e egyetlen egy vasuti hidat? Szaporitották-e a vonatokat? Megröviditették-e a vonatok menetidejét? Mit csináltak a vasut és a közönség kényelme érdekében egy hosszu esztendő alatt? Semmit, igazán semmit. Sőt, a fontos állami intézmény tovább csuszott a züllés lejtőjén.

Ezekben a napokban szomoruan bebizonyosodott, hogy elég egy kis jegesebb szél, egy kis havazás és másnap a vonatok már nem közlekednek, a telefon nem müködik, a távirószolgálat majdnem teljesen szünetel. Az állami gazdálkodás szellemérő, a közüzemek teljesitőképességéről és az elemekkel szemben való ellenállásukról élénkebb képet nem is lehet alkotni. Nincsenek vasutjaink, nincs postánk, nincs távirónk és telefonunk — ezt hangoztatja, harsogja hosszu idők óta az ország közvéleménye és a komoly intézkedésre hivatottak tehetetlensége pedig bizonyságot szolgáltatott arra, hogy vagy erejük nincs ahhoz, hogy annyi év óta segiteni tudták volna a valóban riasztó helyzeten, vagy pedig nem hallják az egyre sürübb panaszokat. Hatalmas kéz, herkulesi erő és akarat kell ide, amely gyors, alapos, céltudatos munkával gyökerestől változtatná meg a helyzetet, irtaná a gazt és ennek a gazdag, szép országnak balkáni nyomoruságban sinylődő közüzemeit európai szinvonalra emelje. A modern életformának vitális igényei vannak, amiket lehetetlen szép szólamokkal, kortesbeszédekkel és igéretekkel kielégiteni. Itt cselekedni kell, mert sok a tennivaló! És az utolsó órában vagyunk!

Goga békit Averescu és Bratianu között.

A nemzeti-parasztpárt cáfolja a kormánnyal való megegyezést. — Anghelescu ujból támadja Petrovici minisztert.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósitójának távirata.) Politikai körökben ma élénken pertraktálják Goga belügyminiszter, valamint Bratianu Ionel és Bratianu Vintila között a tegnapi napon a volt liberális miniszterelnök lakásán lefolyt tanácskozást. A Cuvantul értesülése szerint a beszélgetés több mint egy órán át tartott s ennek során állitólag Goga a kormány nevében támogatásra kérte fel a liberális pártot s erre Bratianu Ionel bizonyos szempontok figyelembevételével igéretet is tett. Politikai körökben ugy tudják, hogy ezzel sikerült kiküszöbölni Averescu és Bratianu Ionel között legutóbb felmerült ellentéteket s most már semmi akadálya nincs a liberális-néppárt közötti közeledésnek.

A Cuvantul ezt a mindenesetre szenzációs eseményt kapcsolatba hozza a nemzeti-parasztpárt ma hivatalosan kiadott kommünikéjével, amelyben a párt határozottan megcáfolja, illetve tiltakozik, mintha a kormány és a nemzeti-parasztpárt között politikai tekintetekben teljes mértékben megegyezés jött volna létre.

A liberális pártkörben tegnap este Anghelescu volt közoktatásügyi miniszter nagyobb beszéd keretében foglalkozott a közoktatásügyi problémákkal. Hangsulyozta, hogy közel kétezer elemit és számos középiskolát épittetett minisztersége alatt. Ezután részleteiben birálta Petrovici miniszter középiskolai reformtervét, amely az általános kulturális érdekek helyett csak filozófiai szempontokat érint. Nagy hibának tartja a gimnáziumok eltörlését és pedagógia-ellenesnek tekinti az egész tervezetet, amely a tanulók értelmi képességein tulmenő problémákkal akarja foglalkoztatni a növendékeket és ezzel szemben elhanyagolja a nemzet történelmének és földrajzának tanitását. Anghelescu Petrovici tervét nem tartja életképesnek.

Hogyan született meg a párisi döntés.

A kamara mai ülésén Mitilineu külügyminiszter hosszabb nyilatkozatot tett a magyar optánsok peréről. — A külügyminiszter királyi kihallgatása.

A kamara mai ülésén a miniszterek közül Mitilineu, Valeanu, Garofid és Berlescu vannak jelen. Napirend előtt Cuza panaszt emel a csendőrség erőszakoskodása miatt, amelyet a keresztényliga tagjaival szemben követnek el. Sululeanu közli a közoktatásügyi miniszterrel, hogy ismer egy olyan középiskolai tanárt, aki nem tud románul. Az illető felfüggesztését kéri, valamint a besszarábiai zsidó tanitók névsorát, mert interpellálni akar ebben a kérdésben. Petrovici miniszter kijelenti, nem engedi meg olyan tanár müködését, aki nem birja a román nyelvet. Ezután ismét Cuza szólal fel és tiltakozik az ellen, hogy a zsidó tanulók szombaton nem irnak az iskolában. Petrovici kijelenti, hogy az államnak türelemmel kell lennie a kisebbségekkel szemben és mint román miniszternek nem szabad elfelejtenie, hogy ebben az országban kisebbségek is élnek. Ezután áttérnek a napirendre.

Mitilineu külügyminiszter válaszol Cita Davilanak a párisi döntőbirósági itélet ügyében előterjesztett interpellációjára. Köszönetét fejezi ki Románia kitünő védőinek, akiknek beszédeit nyomtatásban a képviselők rendelkezésére bocsátotta. Kifejti, hogy Románia ezt az ügyet a Népszövetség előtt megnyerte és pedig Titulescu s gróf Apponyi közötti szópárbaj után. Dicséri Titulescut, majd ismerteti a per történetét, amelyet már régen megindítottak, ugy Párisban, mint a román biróságok és a Népszövetség előtt is. A Népszövetség előtt az illetők elvesztették a pert és a hazai biróságok is hasonló értelemben döntöttek, ellenben Párisban az optánsok pere tovább folyt annak dacára, hogy Brüsszelben Románia és Magyarország között egyezmény jött létre, a melyben Magyarország kötelezően kimondotta, hogy nem helyezkedik szembe a közérdekü kisajátitásokkal. Tehát a magyar állampolgárok nem tiltakozhattak. Elmentünk Párisba — folytatta a külügyminiszter, — mert különben a döntőbiróságnál levő román birót vissza kellett volna hivni, ami az egész biróság megszünését vonta volna maga után s akkor most nem lenne bizonyitható a mai hatalmi visszaélés. Mi jelentkeztünk Párisban, de felvetettük az illetékesség kérdését és kijelentettük, hogy a mennyiben a biróság ez ügyben kompetensnek mondja ki magát, ugy nem jelenünk meg az érdemi tárgyaláson. További teendőnket szakértőkkel fogjuk megállapittatni. Az agrárreform nemzeti és szociális szükségletek eredménye s ezek csak belföldi szervek által nyerhetnek felülbirálást. Bizalmát fejezi ki a hozandó határozatok iránt és kéri a kamarát, higyje el, hogy nem történtek hibák és Románia jogait jól megvédték.

Cita Davila válaszában köszönetet mond Mitilineunak s kijelenti, hogy az ország összes pártjai egységesek ebben a kérdésben.

Mitilineu külügyminiszter különben ma hosszabb kihallgatáson jelent meg a király előtt, akinek jelentést tett a magyar optánsok ügyéről. Itt irjuk meg, hogy az Indreptarea kategorikusan megcáfolja a Luptának azt a jelentését, hogy a magyar követség tegnapi estélyén szóba került volna a magyar optánsok ügye.

Lapunk mai száma 10 olda'.

Rudolf trónörököst II. Vilmos excsászár kergette a halálba?

Megjelentek Lamsdorf grófnak, az orosz külügyi hivatal egykori vezetőjének emlékiratai.

(Az Aradi Közlöny bécsi szerkesztőségétől.)

Tegnap hagyták el a sajtót az orosz külpolitika egykori irányitójának, Lamsdorf grófnak emlékiratai. Lamsdorf gróf a mult század utolsó évtizedében az orosz külügyminisztérium vezetője volt és mint ilyen mélyében volt bepillantania az európai politika boszorkánykonyhájának katlanába. Lamsdorf gróf memoárjai foglalkoznak a mayerlingi tragédiával is és az orosz külügyi hivatal egykori vezetője II. Vilmos excsászárral hozza kapcsolatba Rudolf osztrák-magyar trónörökös öngyilkosságát. Lamsdorf gróf felfedezésén igazolni látszik az a közismert tény, hogy Rudolf trónörökös nem rokonszenvezett a német császárral, hanem nyugat felé akarta tereiní a monarchia orientációját. A most megjelent memoároknak a mayerlingi tragédiával foglalkozó felette érdekes fejezete a következőképen hangzik:

(Szentpétervár, 1889. március 21., kedd.) Giers miniszter a cár által visszaküldött aktákat juttatott hozzám áthézésre. Az egyik aktán a cár legmagasabb megjegyzése:

— Igen érdekes!

Ez egy magánlevél, amelyet brüsszeli követünk, Urusow herceg intézett Giershez: „Azok a körülmények, amelyek II. Vilmos császárt arra késztették, hogy tavasszal Ausztriába utazzék — hangzik a levél — a bécsi udvarnál és Ferenc József császárnál averziót váltottak ki II. Vilmos iránt. A német császár az osztrák hadsereget nem ugy inspiciálta, mintha vendége lenne, hanem mint egy inspektor, aki megbizást kapott az ellenőrzésre. — A csapatszemle eredményei igen kedvezőtlenek voltak és II. Vilmos császár kifejezte elégedetlenségét az osztrák hadsereg felett. Főként az osztrák gyalogságot birálta igen élesen, melynek főfelügyelője Rudolf trónörökös volt. Vilmos császár nem tett lakatot szájára, nem kimélte a trónörököst és Ferenc József császárnak, valamint Erzsébet császárnénak nyiltan megmondta véleményét. A császárné Vilmos császár magatartásán igen megbotránkozott és kategórikusan kijelentette, hogy többé nem akar a német császár társaságában mutatkozni. Vilmos császár kénytelen volt bocsánatot kérni.

— Berlinbe való visszatérése után II. Vilmos császár Ferenc Józsefnek levelet irt, melyben határozottan kijelentette, hogy joga van szövetségesének figyelmét a hadseregben uralkodó visszás állapotokra irányitani, mivel a német és osztrák-magyar csapatok egymással szövetségben küzdenek és a szövetségesek közös érdekeit együttesen védelmezik. — Vilmos császár megkérte Ferenc József császárt, hogy Rudolf trónörököst mozditsa el a hadseregfelügyelői tisztségtől és helyére egy katonai szaktekintélyt állitson. Ennek a levélnek következménye nagy drámai jelenet volt Ferenc József császár és Rudolf trónörökös közt. A drámát a mayerlingi tragédia fejezte be, a mely nélkül az ügynek Ausztriára nézve igen kényes következményei lehettek volna."

Ez a jelentés teljesen megegyezik azokkal a jelentésekkel, amelyeket Lobanow bécsi orosz követ küldött annak idején az orosz külügyi hivatalnak és megegyezik Kantakusin orosz attaché Bécsből küldött beszámolójával.

Kantakusin herceg a következő közlést kapta a mayerlingi tragédia után Rudolf trónörökös legbensőbb barátjától, Szögyény gróftól:

„Néhány nappal a mayerlingi katasztrófa előtt Ferenc József császár közölte a trónörökössel, hogy semmi szin alatt nem adja beleegyezését a trónörökös házasságának felbontásához."

Rudolf trónörökös erre izgatottan igy válaszolt:

— Akkor tudom, hogy mi a teendőm!

Ferenc József császár haragos hangon igy felelt:

— Tegyél amit akarsz. Még egyszer kijelentem: nem egyezem bele a válsába.

— Ha feltehető, hogy ez a jelenet tényleg igy játszódott le, ugy ez — Szögyény véleménye szerint — még nem volt elegendő ok arra, hogy Rudolf trónörökös öngyilkos legyen. — Szögyény sokkal jobban ismerte a trónörököst, mint a többiek és a következőket mondotta nekem (t. i. Kantakusin herceg attachénak):

— Sok komoly államférfiunak az a véleménye, hogy a trónörökös öngyilkossága politikai motivumokra vezethető vissza. Véleményük szerint Rudolf trónörökös a bécsi kormány politikájával szemben való ellenzéki magatartásával sok ellenséget szerzett magának és erősen kompromittálta magát. Vilmos császárral szembeni magatartása a helyzetet még inkább rosszitotta és kiélezte és mivel a trónörökös számára addigi politikájától való elfordulás már lehetetlen volt. Rudolf uralkodása Ausztria számára veszélyt jelenthetett volna.

Aradmegyei volt jegyző tragédiája Aradon.

Zászló Mózes tegnap este belezuhant a Holtmarosba, ahol halálát lelte. A hetvenötéves öreg ur megrenditő szerencsétlensége.

(Arad, január 27.) Megrenditő tragédia halálos áldozata lett tegnap este egy általánosan ismert, köztiszteletnek örvendő aradi öregur: Zászló Mózes ny. jegyző. Ma reggel holtan találták meg az aradi Holtmaros sekély vizében, a Gyermekmenhely és az AAC sporttelep közelében a szerencsétlenül járt idős urimbert. Az arra haladó járókelők tették feljelentést a borzalmas leletről a rendőrségnek, amelynek részéről Giurgiu Romulus rendőrkapitány, valamint dr. Stauber Andor hatósági orvos mentek ki a helyszinre. Ekkorára már a parton feküdt Zászló Mózes, akit sokan felismertek és azonnal értesitették a Vicentiu Babes (Kiss Ernő) uccában lakó hozzátartozóit. A kiszállott bizottság vizsgálata szerint a holttest minden kétséget kizáróan még a tegnapi nap folyamán került a Holtmaros szennyes vizébe és Zászló Mózes — minden jel szerint — véletlen szerencsétlenség áldozata volt.

A rendőrség megállapitása szerint lehetséges az is, hogy a holttetem még a Holtmaros felső folyásánál, a városliget közelében kerülhetett a vizbe és a viz sodra hozta le egészen a gyermekmenhely melletti cserjékig, ahol a test megakadt. A rendőri vizsgálat nagy pontossággal igyekezett megállapitani a tragikus halál körülményeit annál is inkább, mert hiszen az első pillanatokban szinte önkéntelenül olyan hirek is kerültek szárnyra, hogy Zászló Mózes halála bűntény következtében következett volna be. Erre azonban nyomban rácáfolt az a körülmény, hogy a halottnak minden értéktárgya megvolt. Minden bizonnyal a tragédia ugy történhetett, hogy Zászló Mózes a Holtmaros partján hazafelé tartva, megcsuszott, beleesett a vizbe, a meredek parton nem tudott felkapaszkodni s a sötétség, az iedelem és a viz hideg fulladásos halálát okozta.

Zászló Mózest 75 éves korában érte utol a megrenditő halál. Hosszu éveken át az aradmegyei jegyzői kar igen kimagasló tagja volt. Nyugalomba vonulása után Aradon telepedett meg, ahol a jó társaságokban sokan ismerték a szimpatikus öregurat. A tegnapi nap folyamán még több helyen látták Zászló Mózest, aki a délutáni órákban azzal vett bucsut társaságának tagjaitól, hogy fontos megbeszélést kell még aznap elintéznie. Eltávozott s attól az időtől kezdve élve senki nem látta a tragikus sorsu Zászló Mózest, akinek megrenditő halála városszerte mély részvétet keltett. Holttestét Kiss Ernő-uccai lakására szállitották.

Kiteregetik az amerikai autókirály vagyonának titkát.

Hogyan alapozta meg Ford mai gazdagságát. — Szenzációsan érdekes adótárgyalás az amerikai hatóságok előtt.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósitása.) Newyorki hiradások szerint a detroiti adófelebbezési fórum előtt példátlanul szenzációs adóperet tárgyalnak néhány nap óta. Az állami kincstár közel tizmillió dollár pótadót vetett ki James Conzens szenátorra és több, mint 20 milliót nyolc társára az után a tranzakció után, amelynek során 1919-ben Henry *Ford* megvette a Ford Motor Company kisebbségi részvényeit gyárának megalapitóitól. Száz milliót fizetett Henry Ford részvényeseinek, 12.000 dollárt minden százdolláros névértékü részvény után. Az állam 20 millió dollárt kapott adóban és a tranzakció aktáit senki sem bolygatta volna meg, ha Conzens szenátor elkeseredett harcba nem kerül Mellon pénzügyminiszterrel, aki aztán kiásta a tranzakció történetét és megállapitotta a következőket:

Mielőtt Ford megvásárolta volna a fentemlitett áron a részvényeket, a részvényesek tisztázni akarták, hogy mennyi adót kell majd nékik fizetniök. A törvény szerint a részvények után csak azok eladásakor kell adót fizetni még pedig aszerint, hogy mennyi volt az 1913-as érték (a törvény életbelépésének éve) és mennyi az eladási ár. Az adóügyi biztos az 1913. évre 9489 dollárban és 34 centben szabta meg annak a részvénynek értékét, amiért 10 évvel azelőtt száz dollárt fizettek. 28.000 dollár alaptőkével indult meg 1903-ban a Ford-üzem és 10 év alatt csak osztalékban kiadtak a részvényeseknek 23.000.000 dollárt és ezenfelül még szereztek 22 millió dollár értékü vagyont. Mikor Ford átlagban 12.500 dollárért visszavette a részvényeket, a 9489 dollár és a vételár közötti különbözetet megadóztatták. A pénzügyminiszterium azonban most utólag azt is megállapitotta, hogy 1919-ben, a részvények eladása idején a Ford-gyár évi jövedelme százmillió dollár volt, 1913-ban csak 25.000.000. Mi következik ebből? Az, hogy 1913-ban az adóügyi biztos tulbecsülte a részvények értékét, azok a 12.000 dollárnak csak negyedrészét érhették, tehát sokkal nagyobb összeg után kellett volna adót fizetniök a tranzakcióból kifolyólag, mint amennyit tényleg fizettek. A pénzügyminiszterium ezt a különbözeti összeget tehát nyomban kiróta Conzens szenátorra és a többiekre, akiknek Ford-részvényeik voltak. Conzens és társai felebbeztek és igy került most az ügy az adófelebbezési bizottság elé.

A védelem azt állitja, hogy a kormánynak nincs joga saját adóügyi biztosát dezavuálni A kalkuláció különben sem helyes. A 12.000 dolláros ár tudniillik nem volt fair ellenérték a részvényekért. Ford kiterrorizálta a részvényék eladását azzal a fenyegetéssel, hogy uj gyárat nyit és uj modellel olyan konkurrenciát csinál nekik, hogy tönkremegy a Ford Motor Company. Ford csak igy tudta megszerezni a részvényeket és kevesebbet fizetett értük, mint amennyit azok valójában értek. Ez az argumentum a hatóságok előtt tetszetősnek is látszott, de a későbbi vizsgálat megállapitotta, hogy egyáltalán nem fedi a valóságot. Ford jó árat fizetett ugyan a részvényekért és hogy mégis szenzációs üzletet csinált, annak a gyár további hallatlan emelkedése az oka. Pénzügyi körök és az amerikai közönség főleg azért kiséri őrlási érdeklődéssel a detroiti tárgyalást, mert Ford szédületes emelkedésének financiális titkait most tárták először a nyilvánosság elé.

— **Április 1-én érvénytelenné válnak a jelenlegi okmánybélyegek.** A Monitorul Oficial legutóbbi száma közli, hogy 1927. január elsejével uj 1, 2, 3, 5, 10, 20, 30 és 50 lejes okmánybélyegek lépnek életbe. Az uj okmánybélyegek derékszögüek, felül „Romania" felirással, a bélyeg közepén a király képmásával, alatta a bélyeg értéke számmal és alul „Timbru fiscal" (okmánybélyeg) felirás. Az uj bélyegek szinei a következők: Az 1 lejes kávébarna, a 2 lejes sötétkék, a 3 lejes világoskék, az 5 lejes rózsaszinü, a 10 lejes narancssárga, a 20 lejes sötétzöld, a 30 lejes olivzöld és az 50 lejes lila szinü. A jelenlegi forgalomban lévő bélyegek csak 1927. április 1-ig érvényesek és ezután nem használhatók. A rendelet szerint a régi okmánybélyegeket 1927. julius 1-ig az állami monopólium fiókjainál és a monopólium elárusitóinál kicserélik.

Aradi kereskedők panasza a vám, posta, vasut ellen.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara igazgatótanácsának ülése.

(Arad, január 27.) Az aradi kereskedelmi és iparkamara igazgató-tanácsa ma este hat órakor ülést tartott dr. *Marcus* Mihály szenátor elnöklése mellett. Az igazgató-tanács számos fontos ügyet tárgyalt le és érdekes felszólalások is hangzottak el az ülésen, amelyen a tagok szép számban jelentek meg. Napirend előtt *Sulik* Lajos szólalt fel és előterjesztette a kiskereskedők panaszát, az árvizsgálások alkalmával ért sérelmekről.

Panaszok a mértékhitelesitő hivatal ellen.

Elmondotta Sulik, hogy legujabban az árvizsgálással már nem a rendőrség, hanem a mértékhitelesitő hivatal foglalkozik, sőt annak főnöke maga megbüntetett két kiskereskedőt azért, mert egy kilós csomagolásu áruból 12 deka hiányzott. A kereskedőket 5000 lejre bünterte meg a mértékhitelesitő főnöke. A felszólaló arra kérte az igazgató-tanácsot, hasson oda, hogy ezek a vexaturák megszünjenek. *Pacurar* Brutus kijelentette, hogy Sulik tévesen van informálva, mivel a mértékhitelesitő hivatal funkcionáriusai a szóbanforgó kereskedőknél több olyan árucsomagot találtak, melyek kevesebb sulyuak voltak, mint amennyi fel volt rajtuk tüntetve és ezért büntette meg a kereskedőket árdrágitásért.

Faragó Rezső vezérigazgató kifejtette erre, hogy a kamarának nem a hatóságot kell védeni, hanem a kereskedőket. A spekulatörvény ötven féle hatóságnak ad felhatalmazást árellenőrzésre, még talán a sóhivatalnak és a vizügyi hatóságnak is. Sikra kell szálni e törvény ellen, hiszen ma árdrágitásról beszélni, amikor a kereskedők a nagy konkurrencia miatt beszerzési áron alul is eladják áruikat — egyáltalán nem lehet. Azt inditványozta, hogy a kamara lépjen fel a spekulatörvény hatályon kivül helyezése érdekében. Addig pedig, mig ez megtörténik, járjon közbe a kamara, a miniszter utasitsa ezeket az ellenőrző hatóságokat, hogy az elavult rendelkezéseket ne ugy fogják fel, mint azelőtt, mert az idők igen megváltoztak. Inditványozta továbbá, hogy a kamara járjon közbe aziránt, hogy az árdrágitással üldözött kiskereskedők ingyenes jogvédelmet nyerjenek.

A nagy tetszéssel fogadott beszédre *Marcus* elnök reflektált és elismerve a spekulatörvény hiányosságát, maga is hozzájárult Faragó első inditványához, a másodikra vonatkozólag pedig azt javasolta, hogy adott esetekben a kamara dr. *Falus* Lajos titkárt küldje ki, hogy a kereskedők jogvédelmét ellássa. Az igazgató-tanács Faragó inditványait, illetve az elnök javaslatát elfogadta.

Ezután a tárgysorozat egyes pontjai kerültek szőnyegre. Az ügyeket *Pacurar* Brutus és dr. *Falus* Lajos titkárok referálták román, illetve magyar nyelven. Két kisebb fontosságu jelentés tudomásul vétele utá[illegible]

az aradi tőzsde ügye

került szóba, amelynek állásáról már régebben beszámoltunk. Az igazgató-tanács hozzájárult ahoz, hogy a tőzsde megnyitását elhalasszák az uj tőzsdetörvény életbelépéséig. Pacurar főtitkár igéretet kapott, hogy mihelyt a tervezet elkészül, azt megkapja a kamara is, ugy, hogy az aradi tőzsde szervezetét ehez képest idejében átalakithatják. Remény van arra is, hogy az értéktőzsdét is engedélyezni fogják Aradnak.

Deutsch Andor szóvá tette, hogy a bucuresti-i lapok szerint a törvénytervezet már el is készült és hir szerint különös megszoritásokat tartalmaz. Arról van szó, hogy az uj törvény szerint a tőzsdebiróság csak olyan ügyletekben itélkezhet, amelyeket a tőzsdén kötöttek meg. Mivel ez a tőzsdebiróságot egyszerüen lehetetlenné tenné, kéri a kamarát, interveniáljon, hogy a tőzsdebiróságoknak ugyanaz maradjon a hatáskörük, ami eddig volt.

Dr. Falus közölte válaszában, hogy a kamara a timisoarai Lloyd-birósággal egyöntetüen fog eljárni abban, hogy a tőzsdebiróságok hatáskörét ne nyirbálják meg.

Az igazgatótanács tudomásul vette, hogy a kamarai illetékeket az egész ország területén egységesitették és hogy a kamara a csődönkivüli egyezség törvénytervezete ellen állástfoglalt, amiről különben annak idején részletesen beszámoltunk

Postai és vasuti panaszok.

Ezután dr. Falus titkár beszámolt arról, hogy a kamara a textilkereskedők panaszára táviratilag interveniált, hogy a miniszterium engedélyezze a belföldi forgalomban is a 10 kilónál sulyosabb csomagok feladását, azonban erre még választ nem kaptak. Deutsch Andor erre bejelentette, hogy a textilkereskedők értesitést kaptak a postától, hogy egyelőre január 31-ig, illetve további intézkedésig belföldre feladhatók 20 kilóig terjedő csomagok.

Majd a vasuti tarifa ügye került szóba, a mely ellen annyi panasz érkezett, hogy azt már revizió alá vették. Ekkor kiderült, hogy érdemesebb egy egészen uj tarifát kidolgozni és az erre vonatkozó kérdőivek már megérkeztek a kamarához. Hogy a kérdőiveket kitölthessék, egy szakemberekből álló bizottságot küld ki a kamara. Az uj tarifatervezet az áruforgalomra értékre 30 fél megkülönböztetést tartalmaz, sulyra három és távolságra ugyancsak háromfélét.

A Magyarországra exportált áruk forgalmi adója.

Nagyobb vitát váltott ki az a panasz, hogy a Magyarországra exportált áruk után odaát kétszázalékos forgalmi adót vetnek ki bizonyos esetekben, noha a magyar törvény szerint importáru nem esik forgalmi adó alá. Az igazgatótanács hosszas vita után elhatározta, hogy a budapesti román és bucuresti-i magyar követséghez fordul az ügy rendezése érdekében. Elhatározta még az igazgatótanács, hogy közbenjár a kistrafikosok ama kérelme ügyében, hogy adókulcsukat szállitsák le és haszonpercentjüket emeljék fel. Tudomásul vette a tanács a munkaügyi miniszter törvénytervezetét a kiskoruak és nők foglalkoztatásáról. Az erre vonatkozó észrevételeket a kamara a közel jövőben felterjeszti Bucurestibe.

Az aradi postapalota és telefonközpont ügye.

Ezzel véget is ért a tárgysorozat. Marcus Mihály elnök ekkor bejelentette, hogy a posta reorganizálására szolgáló költségvetésileg megállapitott összeg felosztásáról a közeljövőben fog határozni a minisztertanács. Erre vonatkozólag érintkezésbe léptek Goldis László kultuszminiszterrel, hogy Arad megkapja a felosztásnál azt az összeget, ami az uj postapalota, illetve telefonközpont felállitásához szükséges. Ilykép szó lehet arról, hogy Arad egy egészen modern, automatarendszerü központot kap.

Deutsch Andor a készülő vámtörvényről beszélt még, ugyancsak tárgysorozaton kivül közbenszólásra kérte fel a kamarát, hogy a törvény végleges megszövegezée előtt a kereskedőket is hallgassák meg, necsak a gyárosokat. Az igazgató tanács elhatározta, hogy erre vonatkozólag megteszi a kellő lépéseket és ezzel 8 órakor véget ért az igazgatótanács ülése.

Csehszlovákia követeli Magyarország ellenőrzését.

Éles tiltakozás a katonai ellenőrzés megszüntetése ellen.

(Az Aradi Közlöny prágai tudósitójától.) A Cseske Slovenska Republika élesen kikel Magyarország ellen, mert a katonai ellenőrzés megszüntetését akarja keresztülvinni. A lap azt irja, hogy Németország és Magyarország helyzete nem egyforma. Németország katonai ellenőrzésének megszüntetését Locarno és Toyri előzte meg. Hol van még ettől Magyarország? — kérdezi a lap. Magyarország még mindig a Habsburgokhoz zarándokol, ezért katonai ellenőrzésének megszüntetése, veszélyezteti Középeurópa békéjét.

Nagyarányu ékszercsempészés Aradon.

Névtelen vád egy bécsi ékszernagykereskedő ellen, akit az aradi vámhivatal megkeresésére Bucurestiben letartóztattak.

(Arad, január 27.) Érdekes vámcsalási ügyben folytat nyomozást az aradi rendőrség. A napokban ugyanis feljelentés érkezett az aradi vámhivatalhoz, amelyben valaki névtelenül közölte a vámhivatallal, hogy *Berger* Elemér bécsi ékszernagykereskedő, akinek Bucurestiben Fratii Waldmann cég alatt lerakata van, néhány nappal ezelőtt Aradon járt és két aradi ékszerésznek a vám megkerülésével becsempészett, mindazonáltal azonban a hivatalos román fémjellel ellátott ékszerárukat adott el. A feljelentés alapján *Iancu* Traian rendőrségi igazgató és *Giurgiu* Romulus komiszárus egy vámtisztviselő kiséretében ma délután megjelentek *Hartmann* Kálmán és *Feiner* József aradi ékszerészek üzletében, ahol a legutóbb vásárolt áruk eredete után érdeklődtek. Az ékszerészek ekkor felemlitették, hogy legutóbb a néhány nap előtt Aradon járt Berger Elemér bécsi ékszerésztől vásároltak ékszeránukat. Fel is mutatták a szabályszerü számlákat, valamint a vásárolt ékszereket is, amelyek mindegyikén rajta van a román hivatalos fémjelzés. Annál nagyobb volt aztán az ékszerészek megdöbbenése, amikor a rendőrtisztviselők közölték velük, hogy az ékszerek — állitólag — csempészuton kerültek be az országba. Az ékszerészek hivatkoztak arra, hogy a szakmában az eladó-cég neve általánosan ismert s ők jóhiszemüleg jártak el, amikor az ékszernagykereskedő által eladásra kinált, de különben is fémjelzett árukat megvásárolták, amelyekről Berger szabályszerü megrendelő ivet és számlát is állitott ki. Az ügyben a rendőrség tovább folytatja a nyomozást annak a megállapitására, hogy a feljelentőnek milyen uton juthatott tudomására, hogy a Berger Elemér által eladott ékszeráruk csempészésből származnak, mert amennyiben ez mégis igaznak bizonyulna, ugy a fővárosban folytatják tovább a nyomozást, miután közelfekvőnek látszik a feltevés, hogy Bergernek bűntársai is vannak, akik a becsempészett árukat Bucurestiben látták el a hivatalos fémjelzéssel.

Az érdekes ügyben ma este különben érdekes fordulat állott be. A csempészéssel vádolt Berger Elemért Bucurestiben letartóztatták. A letartóztatásról bucuresti-i tudósitónk ma este érkezett távirata igy számol be:

A bucuresti-i rendőrség az egyik nagy fővárosi szállodában ma letartóztatott egy Berger Elemér nevü szélhámost, aki 12 millió lej értékü ékszert csempészett az országba. Kihallgatása alkalmával azt vallotta, hogy bécsi ékszerkereskedő. A rendőrség tovább folytatja a nyomozást, mert számos bucuresti-i ékszerkereskedőt azzal gyanusit, hogy összeköttetésben állott Bergerrel. Egyuttal értesitette erről az aradi vámhivatalt, amelynek jelentése vezette a bucuresti-i rendőrséget Berger nyomára.

Nyomorog a királyok barátnője.

Csodálatos karrier, amely szegényes iparosházban kezdődött, királyok udvarában folytatódott és szegényházban fejeződött be.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósitójától.) A szolnoki szegényházba ma érdekes multu nő vétette fel magát. K. M. asszony, aki most 69 éves, ötven évvel ezelőtt mint szininövendék kezdte pályafutását, akinek egy budapesti bankvezér nyaralót vásárolt. A bankdirektortól egy gróf szöktette meg, aki a nő jövőjét egy pesti bérpalotával biztositotta. Berlinben megismerkedett a legelőkelőbb méltóságokkal, Párisban VII. Edward társaságában tündöklött, mint az egyik párisi variete ünnepelt müvésznője. Innen I. Lipót belga király vitte magával külföldre, a magyar iparoscsalád kitagadott leányát. A honvágy visszavitte Magyarországba és innen kezdődik tönkremenetele, a háboru teljesen lezüllesztette, az utóbbi évek koldussá tették. Állitásait levelekkel és eredeti okmányokkal igazolja. Egy fia Párisban tanul, az ő részére könyöradományokból összeszedett pénzt küld havonként a küzködő asszony, egykoron királyok hires barátnője.

Anglia munkássága Kina békéjét követeli.

Szakszervezetek ultimátuma az angol kormányhoz.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) Angliában erős ellenmozgalom készül a kinai eseményekkel kapcsolatban. Főleg a munkásság az, amely békés megegyezést követel a kantoni kormánnyal és amely mindenáron ki akarja erőszakolni a csapatszállitások megszüntetését. Az angol munkáspárt kiáltványt tett közé, amelyben az angol szervezett munkásság követeli, hogy a kormány azonnal kössön becsületes megegyezést Kinával, mondjon le a fegyveres beavatkozásról és bontsa fel azokat az igazságtalan szerződéseket, amelyeknek csak fegyveres beavatkozással lehetne érvényt szerezni. A munkáspárt ezt a határozatát a kormánnyal is közölte. A kormány válaszolt a kiáltványra és megállapitja, hogy a csapatszállitások kizárólag a Kinában élő angolok életének és vagyonának megvédésére szolgálnak, a kormány messzemenő engedményekre hajlandó, ha a kantoni kormány lehetővé teszi a békés tárgyalásokat.

Pretóriai jelentések szerint a délafrikai szakszervezeti kongresszus szintén a kinaiak iránt érzett osztatlan együttérzését juttatta kifejezésre s tiltakozott minden erőszakos leigázás ellen. Közben pedig a Daily Telegraf szerint a fosztogatások s zavargások Kinában tovább tartanak. A kantoniak megverték Hang-Csen mellett az északi hadsereget. Fucsauban a tömeg kirabolta a külföldi negyedet. A Cseng-Jang tartományban pedig napirenden vannak a fosztogatások.

Összeszurkált feleség

Micalacai családi botrány az aradi törvényszék előtt. — Szurkálásért egy esztendei fogház.

(Arad, január 27.) Az aradi törvényszék ma tárgyalta Stefan Engel micalacai földmüves bünperét, aki — mint ismeretes — az elmult év novemberében civakodás közben megszurkálta feleségét, aztán Aradra jött be, ahol a detektivek ittas állapotban egyik aradi vendéglőben fogták el. Engel a mai főtárgyaláson hivatkozott a tanuk vallomására és azzal védekezett, hogy tettét végső elkeseredésben követte el és elragadtatásához nagyban hozzájárult az is, hogy előzőleg nagyobb menynyiségü italt fogyasztott. Elmondotta, hogy feleségétől már öt esztendővel ezelőtt különvált. Az asszony azonban nem akart beleegvezni a válásba, de sokáig azt sem akarta, hogy együtt éljenek. Az elmult őszön végül az asszony visszahivta, de — állitása szerint — ettől kezdve csak kinszenvedés volt az élete. Felesége enni sem adott neki és rongyos, piszkos ruhákban járata, noha a vagyon fele az övé volt. A kérdéses napon Engel vendéglőben ebédelt, ahol másfélliter bort is ivott. Délután haza ment és gyufát kért feleségétől, hogy az istállólámpát meggyujthassa és megkefélje a lovakat. Az asszony azonban kijelentette, hogy semmit sem ad és kizavarta a szobából. Erre veszekedés támadt közöttük és dulakodni kezdtek. Engel állitása szerint elsőnek az asszony ragadta fel a kést és feléje dőfött. A kés több ujját meg is sebesitette, mire ő a kést kirántotta az asszony kezéből és teljesen beszámithatatlan állapotban szurkálni, vagdalkozni kezdett. Kijelentette, hogy csak másnap tudta meg, hogy megsebesitette az asszonyt. A vádlott vallomása után Miclea Sever dr. aradi ügyvéd védbeszédében vádat emelt a feleség ellen, mert ő kezdeményezte a verekedést, sőt elsőnek ő szurta meg férjét és kérte védence felmentését, illetve az enyhitő körülmények beszámitásával az önvédelem elfogadását. A törvényszék Balacescu—Pop tanácsa nem állapitotta meg az önvédelem esetét, de az enyhitő körülmények tekintetbevételével egy évi fogházbüntetésre itélte Engel Stefant, mig feleségét az ellene emelt sulyos testisértés vádja alól felmentette.

Éltető vért kér egy aradi nagybeteg.

Csak vérátömlesztéssel gyógyitható meg egy aradi iparos.

(Arad, január 27.) Az Aradi Közlöny mai számának utolsó oldalán, szokatlan, kétségtelenül feltünést keltő hirdetés vonja magára az olvasók figyelmét. A hirdetésben jutalmat igérnek annak az embernek, aki hajlandó egy nagybeteg számára három köbcentiméter vért áldozni. A nem mindennapi hirdetés mögött a háboru tragédiája huzódik meg, amikor az emberi vér nagyon olcsó volt, amikor még pénzjutalom nélkül hullatták emberek milliói drága, piros vériket és életek, egészségek pusztultak el a vad, kegyetlen hajszában.

Szomoru szemü, őszhaju férfi áll előttünk, *Csoma* Béla volt aradi vasutas, jelenleg villanygyári pénzbeszedő, aki halkan meséli el vejének, *Eberlein* Ferenc aradi kalaposnak szomoruan megrázó tragédiáját:

Közel hét éven keresztül küzdött a harctéren a vőm, akit itthon felesége és két gyermeke várt szivszorongva. Amikor hazajött szegény, már csak árnyéka volt önmagának: a kegyetlen küzdelemben, ott künn a harctéren sulyos sorvasztóbetegséget kapott, amely napról-napra emésztette erejét és amely végül is négy hónappal ezelőtt ágyba döntötte. Elhivtuk dr. *Szelle* Károly aradi orvost, aki alaposan megvizsgálta a nagybeteg embert s végül is kijelentette, hogy a vőm életét csak ugy lehet megmenteni, ha valaki három köbcenti vért áldoz az ő számára, ezzel vérátömlesztést kell csinálni, hogy a friss egészséges vér ujjáélessze, felfrissitse a beteg szervezetet. Azt is mondotta, hogy persze tiszta, egészséges vér kell, hogy legyen. Most hirdetést teszek közzé az Aradi Közlönyben, talán jelentkezik valaki, hogy jutalom ellenében életet, friss vért adjon a vőmnek.

Nem vagyok gazdag ember, de pár ezer lejt áldozok arra, hogy vőmet, két gyermek atyját visszaadjam az életnek. Ha valaki jelentkezik, akkor a kezelőorvos megvizsgálja, vajjon egészséges vére van-e és kedvező eredmény esetén bevitetem a vőmet a szanatóriumba, ahol majd dr. *Schmidt* János főorvos végzi el a vérátömlesztést. Azt hiszem akad jelentkező, hiszen az orvosok azt mondották, hogy nem veszélyes a vérátömlesztés és a három köbcentit egy kicsit vérmesebb ember alig érzi meg. Hiszen ha én fiatalabb volnék... az én öreg vérem azonban már nem sokat segitene rajta...

Csoma Béla nyugalmazott vasutas ezzel visszaindult haza felé, ahol egy kis Radnai-uti házban szivszorongva várja az eredményt egy sápadt férfi, a háboru áldozata, egy szomoruszemü asszony és két ártatlan gyermek... Várják bizakodva a piros, meleg vért, amely egészséget, életet és boldogságot jelent a kis házban...

Román—jugoszláv konferencia Timisoarán

Január 31-én lesz a tanácskozás a jugoszláviai román iskolák és egyházak ügyében.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósitójának távirata.) Tegnap megérkezett a jugoszláv kormány válasza a jugoszláviai román iskolák és egyházak ügyében tartandó konferenciára vonatkozólag. Eszerint a konferencia január 31-ikén ül össze Timisoaran. A román delegáció vezetője Emandi belgrádi román követ, tagjai Papiniu követségi tanácsos, dr. Silvia Dragomir cluji egyetemi tanár, Gropsian és Imbroane szenátorok, titkára Djuvara.

Aradmegyei biró mint működő korcsmáros

Egy aradmequei községben ingyen mértek szeszt egy napon át. — Különös feljelentés az aradi ügyészségen.

(Arad, január 27.) Különös, szinte példa nélkül való ügyben történt ma feljelentés az aradi ügyészségen. *Lebovics* Ábrahám chisindiai vendéglős ortodox vallásu lévén, már hosszu évtizedek óta péntek estétől kezdve a szombati napon zárva tartotta vendéglőjét. A hetenként egyszer előforduló „szesztelen nap" ellen eddig senkinek nem volt kifogása a faluban, mig az elmult héten *Stan* János községi birónak az a kétségtelenül tréfás ötlete támadt, hogy ha az árendás nem méri ki a pálinkát, hát kiméri majd ő. Ilyen értelemben határozott *Stan* Simion községi esküdt is s nyomban elindultak Lebovics vendéglője felé, ahol Stan biró hivatalával járó rövid komolysággal jelentette ki a vendéglősnek:

— A törvény nevében ma én mérem ki a bort, sört és pálinkát!

És mit sem törődve a vendéglős tiltakozásával, két rendőrt, *Rasca* Nicolaiet és *Stan* Vazult a biró odaállitotta az ivó elé. A különös okkupációnak hamar hire ment a faluban, az emberek kaptak a jó alkalmon és mert Stan biró ur *ingyen* mérte ki a pálinkát, hát hamarosan az egész falu lerészegedett. Lebovics vendéglős eleinte még örvendett is a nagy forgalomnak, vasárnap reggelre azonban lesujtva eszmélt rá, hogy Stan biró ur rossz vendéglősnek bizonyult, mert bár az összes hordók kiürültek, a pénztárfiókban egyetlen lukas 25 banist sem talált. Ellenben még mindig ott volt a korcsma előtt a két rendőr, akik cseppet sem hősies pózban, a sárga földig lerészegedve horkoltak az ivó küszöbén.

Lebovics Ábrahám pedig, — akinek tetemes kára támadt a rögtönzött és megjelentősen különös mulatságból — ma hivatalos hatalommal való visszaélés, lopás és idegen ingó vagyon jogtalan rongálása cimen feljelentést tett a magáról megfeledkezett biró, esküdt s a két rendőr ellen, akik ellen az aradi ügyészség részéről már a mai napon meginditották a vizsgálatot.

Müvészet.

* **Az aradi szinház heti müsora.** Péntek: Menekülő asszony. (A. bérlet.) Szombaton: Éva, operett. (A. bérlet.) Vasárnap délután 3 órakor: Hajtóvadászat, operett. (Mérsékelt helyárak.) Délután 6 és fél órakor: Becstelenek, dráma. (Mérsékelt helyárak.) Este 8 és fél órakor: Csókos asszony, operett. (Bérletszünet.)

* **„Minerva"** nagyszabásu müsoros estélye február hó 6-án fél 9 órai kezdettel, a Kulturpalotában. Jegyek Sándornál. Tagoknak előadás napján egész nap a pénztárnál.

* **Az aradi szinházi iroda hirei.** Az Éva szombat esti előadása iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg. Havassy Mimi az uj primadonna, aki már is népszerü tagja a társulatnak, játsza a Lehár-operettnek ezt a bájos szerepét. — Az ifjusági előadás a szombati iskolai vizsgálatok miatt elmarad. A Peleskei nótárius február 4-én délután kerül szinre. — Szomoruságának énekese az orosz szinpadi irodalom egyik remekmüve, amely a vilnai zsidó szinészek révén lett Európa szinpadainak állandó müsordarabja, az aradi szinház jövő heti játékrendjében szerepel. Ossip Dymov hatásos drámájában Kálmán Sári, Kiss Mariska, Pallay Manci, Károly Klári, Szendrey szinigazgató, Győző, Jávor, Mészáros, Olasz és Révész játszák a főszerepeket. A társulat hetek óta készül a jövő heti premierre, amely biztos sikert fog aratni.

Gyermek fürösztéshez Höfer-szappant használjunk

Jászai Mari leleplezi önmagát.

Megjelent a világhirü magyar tragika emlékiratának első kötete. — Megrenditően küzdelmes pálya a dicsőség csucsáig.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósitójától.) A nemrégiben elhunyt világhirü magyar tragika, Jászai Mari emlékiratainak első kötete megjelent Budapesten. A hires könyv, a melyről már előre is annyi szó esett, egyelőre nem elégiti ki a leleplezésekre éhesek étvágyát, mert ez a kötet egyelőre csak egy embert vetkőztet le — hogy ugy mondjuk — teljesen meztelenre: Jászai Marit. A szinte megdöbbentő őszinteségü kötetből vesszük az alábbi sorokat, amelyek élesen bevilágitják azt a sokszor megdöbbentően rögös pályát, a mit a legnagyobb magyar tragika befutott.

Szomoru gyermekkor, áztatott kötél és véres hát...

Mikor nemes Keszey Julianna, Jászai Mari anyja életet adott ötödik gyermekének, akiből Jászai Mari lett, levágta földet söprő aranyhaját, mert nem ért rá megfésülni. Utóbb már hét gyerekről kellett gondoskodnia és mikor érezte közeledni halálát, megfogadtatta a szomszédasszonnyal, özvegy Rudicsnéval, hogy feleségе lesz urának, nehogy az árvák anya nélkül maradjanak. Az apa, a falusi ács a legnagyobb pozőr volt minden komédiás között. A mostoha folyton panaszkodott a gyerekekre s az ács áztatott kötéllel verte gyermekeit. Az asztalba fogózva — irja Jászai — lerogyott vézna, kis tiszesztendős meztelen testem és abban a pillanatban már kiszakadt belőlem az első velőtrázó sikoltás is, mert lesujtott a szivós, áztatott kötél agyondolgozott, meggörbült kis hátamra. A lecsurgó vért a kötél szertefröcskölte a szobában. És ezt az embert „Szent Józseinek" hivták Győrött istenes élete miatt. Naponta 2 órát imádkozott térdenállva, később karmelita barát lett.

Cseléd, markotányos és gázsinélküli szinésznő.

Első vizsgámon az ursulitáknál egy verset szavaltam. Ekkor odahajolt Simor hercegprimás a fejedelemasszonyhoz és igy szólt:

— Das Kind hat Talent.

Ezután hat évig cseléd volt Jászai Mari, 16 éves korában egy morva városban pedig egy markotányos fogadta maga mellé. Erről és első — szerelméről igy ir Jászai:

„Rögtön rám tette a kezét egy őrmester, Solymosy Károly. Elvezetett jó messzire a táborból; szörnyen féltem tőle, de nem mertem ellenkezni. Ledobott a földre és ma is hallom a sikoltásomat abban a borzasztó éjszakában. Befogta a számat és dühösen csititott..."

Jászai végigjárta ezután az osztrák-porosz háborut. Egy szép emléke maradt innen. Bement egy istállóba, amely tömve volt katonával és egy magas, szőke hadnagy védelmére kelt. Jászai sosem felejtette el a szőke hadnagyot. Győrött aztán gázsi nélküli szinésznő lett Jászai Mari, mivel megtetszett a pocakos szinigazgatónak. Szerződése igy szólt:

— Minek az ilyen szép leánynak gázsi...

Ezután Pestre került, egy mosónőnél lakott és igy inkább kézimunkával próbálta kenyerét keresni, mint szépségével. Sokszor ájul tan esett össze az éhségtől.

Rabszolgaság — 25 forintért.

Egyszer 25 forint hitelre volt szüksége Jászai Marinak, hogy megkezdhesse szinésznői pályáját Budán. Egy ügyvédsegéd adott neki pénzt és aztán hónapokig azzal kényszeritette magához éjszakára, hogy az adósok börtönébe juttatja. Vergődését látták szinésztársai és felküldték egy előkelő, nagyrangu hivatalnokhoz, aki 100 forintot adott Jászainak, persze nem ingyen. Igy megszabadult az ügyvédjelöltől és a szinháznál kezdett szerepeket kapni. Egy darabban ezt az egyetlen szót kellett indignálódva kimondani:

— Julia!

Nyiltszini tapsot kapott és Jámbory Pál megirta róla, hogy ... „mi is adunk egy levelet ennek a kislánynak abból a koszoruból, melyet egykor majd a nemzet tesz fejére". És 1891-ben Jászai Mari tényleg megkapta a nemzet aranyból szövött babérkoszoruját.

A méltóságos kérő.

A főrangu hivatalnok megszerette Jászai Marit, utazni vitte, lakást bérelt neki, sőt szinházi mamát is rendelt melléje, végül pedig Jászai bátyjától és apjától megkérte kezét. Jászai azonban nemet mondott és nem hagyta ott a szinpadot, amire a két vén ember nekiesett és megverte.

A könyvek és a házasság.

Kassai Vidorhoz, a tragikusfejü komikushoz ment aztán feleségül Jászai Mari, de csak azért, mert azt hallotta, hogy egy egész szoba könyve van. Nagyon akart tanulni Jászai és felesége lett Kassainak, akiről különben sötét portrét fest, hogy a toll szinte irtózik a szavak visszaadásától.

„Egy rossz kutyát sem érdemelt meg..." — irja róla Jászai Mari.

Jászai és Görgey.

Ezután már merdeken felfelé megy az ut és egy negyedszázad előtt már mint egyenrangu beszélt Görgey Arturral Visegrádon. Nagyon szép képet fest erről a találkozásról a nagy tragika és elmondja, hogyan kapta meg az első elégtételt a tábornok 55 évvel a hazaárulóvá bélyegzés után. Egyszer sétált a tábornok és egy kirándulócsapattal találkozott. Amikor észrevették, sorfalat csináltak és Görgeynek ugy kellett elhaladnia. Görgey azt hitte, tüntetni fognak ellene, de mikor a közelükbe ért, a férfiak levették kalapjukat, a nők pedig halkan köszöntötték.

— Látja — mondta az ősz tábornok Jászainak — ezt nehéz volt elviselni — s könnyek gyültek fáradt szemébe...

... Jászai Mari emlékiratainak első kötetét csakhamar fogja követni a többi is.

Igazolták a zsidó szenátori mandátumot

Niemerover marad a romániai zsidóság szenátora.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósitójának távirata.) A szenátus mai ülésén Budisteanu kéri az igazságügyi minisztert, függessze fel a gyorsitott eljárásról szóló törvény visszavonását. Cudalbu válaszában kijelenti, hogy amikor az igazságügyi minisztériumot átvette, nagy zavarokat talált az igazságszolgáltatás körül, e törvény miatt. Ezért birákból és ügyvédekből álló bizottságot nevezett ki, amely tanulmányozta a kérdést és megállapitotta, hogy a törvény elvei helyesek, de formája hibás. A bizottság jelentése alapján vagy uj törvényjavaslatot fog beterjeszteni, amely hatályon kivül helyezi a gyorsitott eljárásról szóló mostani törvényt vagy pedig módositja.

Az igazságügyi miniszter beszéde után az igazoló bizottság beterjesztette Niemerover főrabbi szenátori kinevezéséről szóló jelentését. Niemerover szenátorsága ellen ugyanis Pymen moldvai metropolita és Ramniceanu Victor volt semmitőszéki elnök peticiót nyujtottak be, amelyben azt állitják, hogy a főrabbi nem képviseli a zsidó vallást, mert csak a regáti hitközségek reprezentánsa, nem pedig az összesené. Budescu ezredes, szenátor és Braescu is Niemerover mandátumának megsemmisitése mellett szólaltak fel. Ezután maga Niemerover beszélt és kijelentette, hogy megválasztása az alkotmányos kellékeknek megfelelően folyt le a zsidó hitközségek uniójának kebelében, a peticiókat pedig olyan hitközségek nyujtották be, amelyek nincsenek törvényesen megalakulva. Beszéde végén kéri a szenátust, hogy igazolja mandátumát. Niemerover beszéde után a szenátus 74 szavazattal 3 ellenében igazolta a főrabbi mandátumát.

Megint hamisitják a francia frankot.

Nagyszabásu pénzhamisitóbanda leleplezése Svájcban. — Fogtechnikusok mint bankjegyhamisitók.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósitójától.) Zürichi hiradások közlik, hogy Willingen pályaudvar ruhatárában az elmult év végén két hatalmas csomagot helyeztek el és miután tulajdonosaik azóta nem jelentkeztek, a napokban felbontották. A podgyászokban 50 frankos bankjegyek hamisitására alkalmas gépeket, fényképlemezeket és kliséket találtak. A nyomozás megállapitotta, hogy Mutter Ferenc, Büchler Ferenc és Simon Agoston tagokból álló bünszövetkezet hamisitotta a bankjegyeket, amelyeket Zürichben és Baselben hoztak forgalomba. A hamisitás olyan tökéletes volt, hogy még egyet sem sikerült belőlük felfedezni. A bünszövetkezet tagjait letartóztatták, akik beismerő vallomást tettek.

Ugyanekkor a bécsi rendőrség Floridsdorfban egy pénzhamisitó műhelyt fedezett fel. Letartóztatták Weisz Arnold és Henrik fogtechnikusokat, akik Becsben 50 garasos, Berlinben pedig 5 márkás pénzeket hamisitottak.

Spanyolláz, mint reklám.

A járvány elleni félelem konjunkturája. — Hirdetések tömkelege ajánl védőszereket.

(Arad, január 27.) Hetek óta halálos félelemben élnek az emberek, minden tüsszentésnél halálsápadtan szaladnak a hőmérőért: „Istenem talán rajtam is urrá lett a spanyol" — sopánkodnak uton-utfélen. És érdekes megfigyelni, hogy a kávéházban, vendéglőkben vagy szinházban, hogyan huzódnak el az emberek attól, aki véletlenül elköhinti magát: mit lehet tudni, talán az is spanyolos? Határozottan mondható, ez a betegség divatba jött, mindenki ezzel foglalkozik, mindenütt beszélnek róla. Érdekes azonban, hogy, mint minden divat, ez is meghozta a maga konjunkturáját. A lapok hasábjain — néhány nap óta — kiáltó, nagy és feltünő hirdetések figyelmeztetik a közönséget: „Ezt vagy azt szedje, mert a legbiztosabb védszer a spanyol ellen." A félelmetes betegség mindenkit megijesztett, de egyes ügyes kereskedőembereket nem ijeszti meg, sőt kitünő üzletet csinálnak belőle. Ime mutatóba néhány ilyen hirdetés, amelyet erdélyi és külföldi lapokból szedünk ki:

Egy csehszlovákiai magyar lap például a következőket adja tudtára a remegő emberiségnek: — **Spanyolnátha és influenza ellen** legjobb óvszer a „Sámson" sósborszesz. Mindenütt kapható. Az egyik jugoszláviai lap már két hathatós szert ajánl: a Malachin vasas malagabort, amely egyébként minden betegség ellen a legjobb (örüljenek a szeszkedvelők is) és az Elsa-fluidot. Az utóbbi hirdetés megjegyzi: — Nem kell félni a spanyoltól! Az Elsa-fluid megvédelmezi a spanyolnátha ellen. — A hirdetés leszögezi még, hogy eme fontos ténykedés mellett még felüditi az emberiséget, kivülről be is dörzsöli magát az ember vele, sőt ha akarja be is veheti. Egy erdélyi lap ezzel szemben „Bigrotán" szappant ajánl a spanyol ellen, mig más lapok a valódi Bayer-féle aszpirin spanyol elleni hatását ismertetik. A felsoroltak csak szemelvények abból az árutömegből, amelyet mind a járványtól félő embereknek el akarnak adni. Mennyiben használnak ezek a szerek, vagy mennyiben ártanak, ezt persze igy egyszeri olvasásra aligha lehet megállapitani. Bizonyára akad sok Remegő Jakab békés polgár, aki Sámson sósborszeszszel keni magát, Malachin bort iszik az ebédjéhez, amely után Elsa-fluidot vesz be, hogy végül a spanyol-elleni szappannal mossa kezeit. Mit lehet tudni, esetleg még használ is. Kortünetnek azonban feltétlenül érdekes, hogy az egész világot rémületbe ejtő „Spanyol" hátára reklámtáblát akasztanak az élelmes emberek. (m. r.)

HIREK.

— **Megkezdődik a király rádiumkezelése.** Brüsszelből jelentik: Dr. Sluys, ismert radiológus tegnap este Bucurestibe utazott, hogy megkezdje Ferdinánd király rádiumkezelését. Sluys jelentékeny mennyiségü rádiumot hoz magával.

— **Ebéd a királyi család tiszteletére.** Bucurestiből jelentik: Culbertson, Amerika bucuresti-i követe holnap dinert ad Mária királyné, Miklós herceg és Ileana hercegnő tiszteletére.

— **Averescu a királynál.** Bucurestiből jelentik: Ferdinánd király ma hosszabb kihallgatáson fogadta Averescu miniszterelnököt, aki folyó ügyekről referált az uralkodónak.

— **Kormányintelem a bucuresti-i lapoknak** Crainiceanu miniszterelnökségi államtitkár Averescu tábornok megbizásából ma összehivta a bucuresti-i lapok igazgatóit és közölte, hogy az 1926. január 4-iki aktus végleges lezárása folytán ennek a kérdésnek a sajtóban való bármilyen megvitatása káros és fölösleges izgalmat eredményez. Ezért kérte a lapokat, hogy szüntessék be az e tárgyra vonatkozó összes hirek közlését, mert azok csak a fantázia szülöményei lehetnek. Ellenesetben a kormány kénytelen lesz büntető szankciókhoz nyulni.

— **MAGYAR BANKKÜLDÖTTSÉG BUCURESTIBEN. Bucurestiből jelentik: Lapedatu pénzügyminiszternél ma Gyárfás Elemér szenátor vezetésével küldöttség jelent meg, amely a bankszindikátus nevében olcsó visszleszámitolási kölcsönt kért az erdélyi magyar pénzintézetek részére. A küldöttség holnap ugyanebben az ügyben felkeresi Burileanut, a Banca Nationala kormányzóját, akinek memorandumot fog átnyujtani.**

— **Merénylet készült Csicserin ellen.** Berlinből jelentik: A Vossische Zeitung jelentése szerint Csicserin orosz népbiztos, aki egy idő óta Frankfurt am Mainban tartózkodik, ahol kezelteti magát, azt az értesitést kapta, hogy merénylet készül ellene. Az állitólagos merénylők Mianzarov és Tamburiev volt orosz tisztek lennének. A bejelentés szerint Tamburiev jelenleg Baden-Badenben tartózkodik. A frankfuruti rendőrség azonnal gondoskodott a népbiztos védelméről. A berlini rendőrség tegnap letartóztatta Mianzarovot, aki Poroszország területéről már régebben ki van tiltva. Mianzarov kihallgatása alkalmával erélyesen tiltakozott az állitólagos merényletterv gyanuja ellen.

— **Meghalt a ruszcsuki metropolita.** Ruszcsukból táviratozzák: Vazul, ruszcsuki görög keleti metropolita 82 éves korában ma reggel elhunyt. Az elhunyt főpap Bulgária legtekintélyesebb egyházfője volt, aki előbb szófiai, majd vidini s legutóbb ruszcsuki metropolita volt. Halála alkalmából ma délben az összes bulgáriai görög keleti templomokban gyászmisét tartottak.

— **Január 31-én lesz döntés az aradi választói névjegyzékek kiegészitése dolgában.** Ismeretes, hogy a választói névjegyzék legutóbbi kiegészitése alkalmával a városházán működő választói iroda több aradi polgár jogosultságát kétségbe vonta és felvételüket elutasitotta. Az elutasitott polgárok a választói iroda határozata ellen a törvény értelmében az aradi járásbirósághoz felebbezést nyujtottak, amely az ügyben a tárgyalást e hó 31-ére tüzte ki. A járásbirósághoz különben összesen csak tizenöten adtak be felebbezést.

— **Nagy vihar pusztitott Angliában.** Londonból jelentik: Az a vihar, amely Anglia déli részein pusztitott, tegnap Skócia fölé érkezett és nagy károkat okozott. Belfast és Skócia között a vihar kidöntötte a táviró-oszlopokat és hatalmas fákat tövestől kitépett. Skócia keleti partjain a halászflotta rendkivül sok hajót elvesztett.

— **Megvizsgálják a budapesti merénylő férj elmeállapotát.** Budapestről jelentik: Részletesen beszámoltunk Gerstl Alfréd letartóztatásáról, aki revolveres merényletet követett el különváltan élő felesége ellen. Gerstlt ma szállitották át az ügyészség fogházába. A merénylő a rendőrségen fenntartotta állitását, hogy tettét beszámithatatlan állapotban követte el és nem emlékszik a jelenetre. Védője Sándor László dr. egyébként kérte Gerstl elmebeli állapotának megvizsgálását.

Megalakul a német jobboldali kormány.

Nyilvánosságra került a pártok uj közös kormányprogramja.

(Az Arad. Közlöny távirati tudósitása.) A Vossische Zeitung és a Berliner Tageblatt ma nyilvánosságra hozta a centrum, a németnemzetiek és a német néppárt által megállapitott kormányprogrammot, amiért a nemzetiek rendkivül felháborodtak, mivel titoktartást kértek. A nemzetiek szerint ezáltal az indiszkréció következtében uj helyzet állott elő a kormányválság megoldásában. A nagy feltünést keltett megállapodás a következő: 1. A köztársasági államforma teljes elismerése. 2. A locarnói egyezmény érvényesitése. 3. A weimari alkotmány feltétlen megvédése és a német köztársaság szineinek elismerése. 4. Küzdelem a köztársasági rendszer megdöntésére irányuló törekvések ellen. 5. A Reichswehrből kiküszöbölendő minden politika. Olyan személyek, akik ellenségei a jelenlegi alkotmánynak és esküt nem akarnak tenni, nem lehetnek tagjai a hadseregnek. A megegyezés alapján egyebként Marx uj felhivást bocsátott ki az összes pártoknak a polgári koalició érdekében. Este érkezett berlini távirat közli, hogy politikai körökből eredő értesülések szerint a nemzetipártiak mégis megegyeztek, ugy hogy a jobboldali kormány a közeli órákban meg is alakul. Franciaországban máma már szintén megbarátkoztak a jobboldali kormányalakitás tényével.

— **Sztrájk a zágrábi egyetemen.** Belgrádból jelentik: A zágrábi egyetem valamennyi hallgatója ma délután sztrájkot határozott el. A sztrájk a pénzügyminiszter legujabb rendelete miatt keletkezett, amelyben megtiltotta, hogy az orvosnövendékek az egy éves klinikai szolgálatért dijazást kapjanak. A zágrábi és belgrádi orvosi egyetem hallgatói már három hónap óta sztrájkolnak és most hozzájuk csatlakozott a többi fakultás is.

— **Házasság.** Budapestről jelentik: Nagybánhegyesi Montagh Rózsa és sztapári Récsey Tibor e hó 25-én házasságot kötöttek.

— **Szerencsés vasuti karambol.** Zágrábból jelentik: Vasuti katasztrófa történt ma a dalmáciai Medák és Recsák községek között. A zágrábi gyorsvonat nyilt pályán teljes sebességgel belefutott a vele szembe jövő vegyesvonatba. Az összeütközés oly heves volt, hogy a vegyesvonat felborult. Csodálatoskép azonban emberéletben nem esett kár, csupán 17 sebesülés történt. A sebesülteket segélyvonaton a zágrábi kórházba szállitották. Megállapitást nyert, hogy az egyik állomás személyzetének hibájából történt meg a katasztrófa. Több hivatalnokot emiatt letartóztattak.

Váratlan áldás.

Kohn bemegy a kávéházba, körülnéz, majd odahivja a pincért:

— Szerezzen nekem két alsóspartnert!

A pincér elrobog. Kisvártatva visszatér két urral. A kölcsönös bemutatkozások után kiderül, hogy a két urat szintén Kohnnak hivják. A három Kohn leül alsózni. Javában játszanak, mikor egyszerre megjelenik a pincér:

— Kérem szépen, most telefonáltak, Kohn ur azonnal menjen haza, a feleségének fia született.

A három Kohn összenéz és megvakarják a fejüket.

— Tudják mit, uraim — mondja az első Kohn — leemelünk és akire az első piros jut, az megy haza.

Ugy is tesznek s az első pirost a hármas számu Kohn huzza. Rögtön veszi a kabátját és elrohan. A másik kettő tovább játszik.

Egy félóra multva magából kikelve visszajön a hármas számu Kohn és dühösen ráordit a pincérre:

— Máskor csapja be az öregapját! Nekem nincs is feleségem.

— **A budapesti náthaláz ujabb halottal.** Budapestről jelentik: A tegnapi nap folyamán hárman haltak meg spanyol-betegségben. Ma ujabb négy esetet jelentettek be. Miskolcon, Pécsen, Szombathelyen, Egerben, Debrecenben a betegség még mindig pusztit.

— **Angyalcsinálás nagyban.** Miskolcról jelentik: A rendőrség letartóztatta ma Barátosi Jánosnét, aki lakásában nagyban üzte a tiltott mütéteket. Háromszobás lakásából kettőt betegszobának rendezett be és ügynököket tartott, akik felhajtották részére az ujabb betegeket. Letartóztatása alkalmával beismerő vallomást tett és elmondotta, hogy hét év óta üzi mesterségét, amely annyira jövedelmező volt, hogy házat vásárolt magának. Barátosinét és a lakásán talált pácienseket a rendőrség őrizetbe vette.

— **Háromhavi fogházra itélték báró Collas Tibort.** Budapestről jelentik: A budapesti büntető járásbiróságon izgalmas és zajos tárgyalás volt ma. Dr. Keményy Győző budapesti ügyvéd feljelentést tett durva becsületsértés miatt báró Collas Tibor ellen, aki az ügyvédet a mult év őszén irodájában egy honorárium-kérdés kapcsán támadt vita közben megpofozta. Báró Collas a tárgyaláson sem tudta türtőztetni magát és a biróság előtt is sértegette az ügyvédet, aki szintén nem maradt adósa, ugy, hogy a birónak mindakettőt többizben rendre kellett utasitania és végül megbirságolnia. A járásbiró végül is Collas Tibor bárót rágalmazásért és tettleges becsületsértésért háromhavi fogházra és 408 pengő pénzbüntetésre itélte.

— **Halálozás.** Zászló Mózes nyugalmazott jegyző rövid szenvedés után meghalt, temetése ma, (pénteken) délután 3 órakor lesz a Str. V. Babes (Kiss Ernő-ucca) 3. sz. házból. (Minden külön értesités helyett.)

— **Gyorsvonatok karambolja Olaszországban.** Milánóból jelentik: A pármai vasuti pályaudvaron tegnap reggel sulyos vasuti szerencsétlenség történt. A sürü ködben érkező special gyorsvonat vezetője nem vette észre, hogy a bejárati váltó tilosra volt állitva és nagy sebességgel belefutott az állomáson veszteglő milánói gyorsvonatba. A milánói gyors két utolsó kocsija pozdorjává zuzódott és három más kocsi összetört. Hat utas szörnyethalt, 12 sulyosan megsebesült. Az áldozatok között van a speciai gyorsvonat vezetője is.

— **Biró Pálné temetése.** Budapestről jelentik: Tegnap délután három órakor helyezték örök nyugalomra a Kenepesi-temetőben hámori dr. Biró Pálné, született Weisz Máriát, Biró Pál országgyülési képviselő feleségét. A gyászszertartást dr. Pápay Ferenc terézvárosi prépost-plébános végezte fényes papi segédlettel. A szertartás alatt az Operaház énekkara gyászdalokat énekelt.

— **Brutális bérkocsis.** Kaptuk az alábbi panaszos levelet: Mélyen tisztelt Szerkesztő Ur! Nem kérdem, hogy van-e joga a kocsisnak ahhoz, hogy szegény párát nem jóféle zabbal és szénával, hanem kemény ostorcsapásokkal abrakoltatja, hisz nincs jogom az állatvédő egyesület hatáskörébe belekontárkodnom (bár nagy kedvem volna), de a következő hallatlanul felháborító eset még sem maradhat szó nélkül, mert ez mindnyájunkat közösen érint, illetőleg sérti emberi érzésünket. A napokban történt, kora hajnali szürkületben a 31-es konflison a motorállomásra hajtatott egy aradi tanár felesége, hogy szöllőjébe utazzék. A kocsis kiméletlenül ütötte, verte az állatot, annak ellenére, hogy az állat erős tempóban teljesitette kötelességét. Az urinő egész uton könyörgött, hogy ne bántsa a szegény állatot. Erre a felelet az volt, hogy a kocsis az ostort most már megforditotta és boldogabb végével „abrakolta" az állatot. Az állomásra érkezve az urinő a kiállott izgalmaktól fölindulva tudtára adta a kocsisnak, hogy lelketlen cselekedete miatt feljelentést fog tenni a rendőrségen, mire a kocsis azt válaszolta, hogy „nem maga pucolja a lovat, mi köze hozzá". Ilyenek a konflis-állapotok Aradon. Minden „kocsikázni" vágyó utas figyelmébe ajánlom a 31-es bérkocsist. Tisztelettel: Str. F.

— **Elkobozzák az engedélynélküli rádiókat Aradon.** Az aradi első lovashadosztály parancsnoksága felhivja a közönség figyelmét, hogy ne adjanak hitelt a rádió szabad használatával kapcsolatban elterjedt hireknek, mert a rádiók felszerelésére felsőbb rendelkezés folytán továbbra is a hadosztályparancsnokság hozzájárulása, illetve előzetes aprobálása szükséges. Azok ellen, akik engedély nélkül használnak rádiót, a legszigorubban járnak el s a rendelkezések ellen vétőket a készülék elkobzásán kivül hadbiróság elé állitják.

— **Rendőrsértésért elitéltek egy aradi vendéglőst.** Ungár Vilmos aradi vendéglőst ma a törvényszék 3000 lei pénzbirságra és öt napi elzárásra itélte, mert még 1923. decemberében Muntean közrendőrt, aki szolgálata teljesitése közben benyitott üzletébe, durva szavakkal illette és seprővel támadt rá. Ungár ellen hatósági közeg elleni erőszak és könnyü testisértés cimen indult meg annak idején az eljárás s a törvényszék a mai tárgyaláson sulyosbitó körülménynek vette, hogy Ungár fiával együtt a rendőr távozása után a kerületi rendőrségre sietett s még ott is szidalmazta Muntean rendőrt.

— **Kéménytüz a rendőrségen.** Ma délután egynegyed hét órakor tüzet jeleztek a Marasesti (Kossuth) uccai rendőrség épületéből. Kiderült, hogy csak kéménytüz volt, amelyet a pillanatok alatt kivonult tüzoltóság azonnal lokalizált. Kár nem történt.

— **Öngyilkos egyetemi hallgatónő.** Bucurestből jelentik: Faureanu Mária bölcsészettanhallgatónő ma reggel eddig ismeretlen méreggel öngyilkosságot követett el. A szerencsétlen fiatal leány tettét diáktársnői fedezték fel, akik nyomban kórházba szállitották be a haldokló Faureanu Máriát. Zsebében egy levelet találtak, amelyben rettenetes nyomornól panaszkodik és azt irja, hogy nem akart rossz utra térni, inkább a halálba menekül. A szerencsétlen diákleány állapota igen sulyos.

— **Királysértő földmüves.** Clujról jelentik: Antal János méral földmüves 1925. juniusában a cluji állomáson összetalálkozott egy falujabeli legénnyel, akivel a találkozás örömére alaposan bepállinkázott. Nagymennyiségü ital elfogyasztása után együtt utaztak haza. A vonaton a katonaságra terelődött a szó, miközben a teljesen lerészegedett Antal János sértő kifejezéseket mondott Őfelségére és a hadseregre. A tanuk feljelentése alapján megindult az eljárás Antal ellen, akit a hadbiróság ma a katonai büntetőtörvénykönyv 77-ik szakasza alapján hat havi fogházra és 3000 lei pénzbüntetésre itélt. A biróság enyhitő körülménynek vette, hogy a vádlott teljesen részeg állapotban használta a sértő kifejezéseket.

Arad védekezik az árviz ellen.

Miniszteri rendelkezés sürgős védekezésre utasitja az illetékes hatóságokat Védgátak a Körösvidéken.

(Arad, január hó 27.) Ma érdekes rendelet érkezett az aradi államépitészeti hivatalhoz, illetve az aradi folyammérnökséghez. Mint ismeretes, az ókirályságban és Erdély egy részében nagy viharok tombolnak és sok helyen méteres hó esett, amelynek elolvadása előreláthatólag árvizet fog okozni. Meissner közmunkaügyi miniszter ezért már most felhivta körrendeletben az államépitészeti és vizügyi hivatalok — igy közöttük az aradiak figyelmét is, — az esetleges veszedelemre és egyben elrendelte az óvintézkedések idejében való megtételét. A folyók mentén, a veszélyes helyeken gátakat kell emelni és erre a célra a miniszter rendkivüli hitelt szavaztat meg. Miután a mult évi, szomoru emlékü árviz Erdélyben, főleg a Körösvidéken, nagy pusztitást okozott, ezeken a helyeken különös gonddal kell elkészitení a védgátakat. A miniszteri körrendelet felhivja a megyei hatóságokat, hogy a müszaki hivatalokkal egyetértve, állapitsák meg az óvintézkedések szükségét és erről tegyenek sürgős jelentést a minisztériumnak.

Ezzel kapcsolatban már most felhivjuk az illetékesek figyelmét a bodrogi töltésre, amely az elmult évben árveszedelemmel fenyegette a Csála-telepet és ha a város vezetősége anyagi áldozatokat hozva, segitségre nem siet, az árviz elpusztitja a telepet. Angel István dr. polgármester annak idején erre a körülményre külön is felhivta a minisztérium figyelmét s ezt most bucuresti-i tartózkodása alatt megismételte és illetékes helyen igéretet is kapott arra vonatkozólag, hogy a védelmi munkálatoknál a bodrogi gátat is figyelembe veszik.

— **Autó és bérkocsi karambolja Aradon.** Ma délelőtt fél 11 órakor a Bulevardul Regele Ferdinand és Str. Muresului (Boros Béni-tér és Maros-ucca) sarkán az arra haladó 132-es bérkocsi összeütközött egy száguldó autóval, amely a szemtanuk állitása szerint az Ar. 181-es jelzést viselte. A karambol folytán a bérkocsi első része összetört, de nagyobb szerencstélenség nem történt, mert a bérkocsi tulajdonosa, Burger Ferenc, nem vesztve el lélekjelenlétét, a kritikus pillanatban hirtelen leugrott a kocsiból. A rendőrség meginditotta az eljárást az összeütközés dolgában.

— **Sikkasztással vádolt volt aradi ügyvédi irnok.** Gál Bernát gájl pék ma az aradi ügyészségen sikkasztás cimén feljelentést tett Török Géza volt ügyvédi irnok ellen, akinek egy évvel ezelőtt 3500 leit azzal adott át, hogy az összeget átirási illeték cimén az aradi telekkönyvi hivatalnál fizesse be. Török az átvett összeget a saját céljaira forditotta, amit azonban Gál csak a tegnapi napon tudott meg, amikor felszólitást kapott az illeték lerovására. Mint ismeretes, Török ellen már a multban is több feljelentést adtak be s ez a megtévedt fiatalember volt az, aki két évvel ezelőtt az aradi járásbiróság irattárából több letéti utalványt sikkasztott el.

— **Támogatásért könyörög a munkafront rokkantja.** A békevilág munkafrontján heves közelharcok folynak a mindennapi kenyérért és ennek a harcnak gyakran vannak hősi halottjai, sulyos sebesültjei. A halottakat fásult közönnyel elföldeljük, de a sebesültek fájdalmas nyögése, kétségbeesett jajveszékelése mellett nem mehetünk el szemrebbenés nélkül. Jöjjenek elő a szanitécek, a karitativ különitmények, fogjon össze minden jó ember, hogy elhallgattassuk a nyöszörgő nyomoruságot, már csak a saját kényelmünk és jóérzésünk kedvéért is. Az embervédelmi egyesületek és Arad társadalmának figyelmébe ajánljuk Pántya Józsefet és családját, akik kétségbeejtő helyzetükben már csak embertársaik könyörületességétől várhatnak segitséget. Pántya József évekkel ezelőtt bőrkereskedő segéd volt egy aradi üzletben és 1921-ben munkaközben szerencsétlenül járt, ugy, hogy ballábán a felső forgócsont kificamodott. Anyagi helyzete nem engedte meg, hogy sérülését megfelelő módon gyógyittassa és igy a seb elüszkösödött és egész testét gipszbe pólyázták. Irtózatos kinokat állott ki a kezelés alatt, amely azonban nem segitett rajta. Évek óta tehetetlenül és fájdalmaktól marcangolva fekszik, szinte teljes mozdulatlanságban, ágyához szögezve. A bőrkereskedő, akinél alkalmazásban volt, hosszu ideig kiutalta fizetését, de később ez is megszünt, felesége éjjel-nappal dolgozott a varrógép mellett, közben ápolnia kellett nagybeteg férjét és apró gyermekeit gondozni. Ez a megfeszitett munka most már az asszonyt is felőrölte és a szerencsétlen család munkaképtelenül, betegen, koldusszegényen küzd az éhséggel és hideggel. Az általános emberszeretet és könyörület nevében hivjuk fel segitségre a város közönségét, hogy ne hagyják ezeket a nyomorult embereket elveszi. Pénzbeli és természetbeni adományokat készséggel továbbit az Aradi Közlöny kiadóhivatala, a Kereskedelmi Alkalmazottak Egyesülete (Munkás-otthon, 1. sz. szoba), vagy pedig eljuttatható közvetlenül Pántya József lakására, Str. Marasesti (Kossuth-ucca 35. szám.)

— **Borzalmas családirtás.** Varsóból jelentik: Minszkben tegnap borzalmas családi dráma játszódott le. Zuleszky pályaudvari vendéglős afeletti elkeseredésében, hogy bérletét felmondták és lakását is sürgősen át kel adnia, tegnap éjjel először feleségét lőtte agyon, majd öt lövést adott le gyermekeire, akik közül a 12 éves kisleánya azonnal meghalt, 10 és 7 éves fia sulyosan megsebesült. A szerencsétlen ember az utolsó golyót maga ellen irányitotta és azonnal meghalt.

— **Kárpáti Vadász.** Nivós vadászati lap jelenik meg „Kárpáti Vadász" cimen a csehszlovákiai Beregszászon. A lap egyedüli magyar nyelvü csehszlovák orgánum, amely vadászati szakügyekkel foglalkozik. Az első és második szám igen tartalmas, ami biztositja, hogy a lap rövid idő alatt népszerüségre tesz szert. A vadászaton kivül az ebvédelemmel és ebtenyésztéssel foglalkozik és neves ebtenyésztők cikkei szerepelnek az egyes számokban. A lap, amelyet dr. Fencik Jenő és Szlávik Nándor mérnök szerkesztenek, Erdélyből is elfogad előfizetéseket.

Mulatság.

Református tea-est Aradon.

Az aradi református hölgyek, akik csöndben már hosszu esztendők óta fejtenek ki karitativ munkásságot, a közeljövőben nyilvános keretben: táncos tea-est rendezésével fogják szolgálni a nemes célt és éleszteni azt a magasztos tüzet, amelynek melegénél nincstelenek, inségesek százai kapnak friss életerőre, hogy visszaverjék a Nyomor támadásalt. Az aradi reformátuus hölgyek ezuttal először folyamodnak ehhez az eszközhöz, a tea-est eszméjéhez, amely eltekintve jótékony céljától, még egy másik megmozdulásra is gyüjt fillereket: a református templom orgonájának felállitására. Az aradi református templomnak égetően szüksége van az uj orgonára, amelyet a tervek szerint Virágvasárnapra akar felszentelni a református egyház nagyszabásu ünnepségek keretében. E két eszme szolgálatában a református egyház minden hive siet, hogy meg hozzák a közös áldozatot és igy született meg a táncos tea-est eszméje. Már megindultak a rendezés előkészületei és az egyház vezetősége Leölkes Béláné vezérigazgatónét nyerte meg a rendezés munkájának vezetésére. A jótékony urinő a legnagyobb készséggel vállalta a nemes megbizatását és a jótékony hölgyek egész seregével késziti elő a táncos-tea sikerét. Az előjelekből, a széleskörü mozgalomból itélve az idény legkiemelkedőbb mulatságának igérkezik ez a táncos tea-est, amelyen Aradváros társadalma azzal a felemelő tudattal vesz részt, hogy fillérjeit olyan alapra áldozza, amelyet a hit, szeretet, jótékonyság lángbetüi vesznek körül.

— **Nagy baba-karnevál** lesz 30-án, vasárnap d. u. 4 órai kezdettel a Központban.

Huszonegyéves férj — hét feleség.

Egy fiatal utazó hétszeres házassága. — Három évre ítélték az esküvők rekorderét.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósitása. —

Varsóból jelentik: Szenzációs bünper tárgyalása kezdődött ma meg Varsóban, ahol a biróság előtt egy 21 éves utazó állott bigámiáért. A fiatal utazó nem kevesebbszer mint hétszer kötött egymásután házasságot. Először egy vagyonos lodzi ékszerész leányát vette el, majd Varsóban hagyta feleségét és Radomba utazott, ahol egy tekintélyes kereskedő leányát vette feleségül. A mézeshetek után Lublinba utazott, ahol egy gazdag földbirtokos leányát, egy csinos fiatal özvegyet vett el. Csakhamar eladta felesége birtokát és a pénzzel Ravaruskába ment, ahol a negyedik házasságon is keresztülesett. Innen Lembergbe költözött, ahol egyszerre három feleséget szerzett magának: egy divatárusnőt, egy gyógyszerész leányát és egy rabbinus leányát. Három külön lakást tartott és sokáig sikerült is tévedésbe ejtenie a feleségeket, mig végre a rabbinus leánya leleplezte. A mai tárgyaláson mind a hét felesége megjelent. A biróság három évi börtönt szabott ki a fiatal házasság-rekorderre. A hét feleség pedig elhatározta, hogy kiszabadulása után sorsot huznak, hogy eldöntsék: melyiké legyen a férj.

Agyonvertek egy aradi iparost.

Két németsági gazda brutális gyilkossága. — Inasgyerekek pajkossága egy emberéletbe került.

(Arad, január 27.) Az Aradi Közlöny szerdai számában beszámolt arról a gyilkosságról, amely Ujarad—Németség közötti országuton történt és amelynek áldozata: Szilágyi Károly Bercsényi Miklós-ucca 7. szám alatt lakó aradi bádogosmunkás az aradi közkórházban belehalt sérüléseibe. A szörnyü gyilkosság dolgában az aradi államrendőrség nyomban a legszélesebbkörü nyomozást inditotta meg és az ügy kideritésével Oprita I. kerületi komiszárt bizta meg. Oprita, a két napos fáradhatatlan munkáját ma siker koronázta és a gyilkosság tetteseit, névszerint: Metterle József és Brandeisz János németsági dohánytermelő parasztembereket elfogta, akik töredelmes vallomásukban beismerték, hogy valóban ők követték el országuti gyilkosságot, egyben védekezésül azt hozták fel, hogy tettüket ittas állapotban hajtották végre. A gyilkosság, illetve az eredményes nyomozás lefolyásáról az alábbi részletes tudósitásunk számol be:

Szombaton a késő délutáni órákban Szilágyi Károly bádogosmunkás három inasgyerekkel gyalog hazafelé tartott Aradra a németsági országuton, hogy Németség közelében épülő uradalom munkálatairól hazatérve az ünnepnapokat Aradon, hozzátartozóikkal töltsék el. Ugyanez időben Aradon voltak Metterle József és Brandeisz János dohánytermelő németsági parasztemberek, akik reggel szekéren hozták be dohányukat az aradi dohánybeváltó hivatalhoz és délután hazafelé igyekeztek. Utközben Ujaradon egy korcsmánál pihenőt tartottak és erősen italos állapotban folytatták utjukat. A külön szekereken menő parasztemberek, hogy utközben beszélgethessenek, a németsági országuton mindketten egy szekérre szálltak fel és a másik szekér — gazda nélkül — mögöttük haladt. Alig indultak el, amikor szembetalálkoztak az Arad felé igyekvő Szilágyi Károllyal és a három inasgyerekkel. A vásott inasgyerekek látva az első szekér után gazdátlanul haladó kocsit, hirtelen fölszálltak arra, megfordultak és gyorsan elhajtottak. Szilágyi Károly ellenezte a dolgot és nem is szállt fel az idegen szekérre, hanem nyugodtan haladt tovább. A két gazda nemsokára észrevette a másik szekér eltünését, visszafordultak és heves iramban hajtva beérték a három inas által elvitt szekeret.

A két ittas gazda felelősségre vonta az inasokat, közben a gyalog menő Szilágyi is odaérkezett és Metterle, valamint Brandeisz, mivel előbb látták, hogy együvé tartoznak, Szilágyiba is belekötöttek. Az inasok a veszekedés láttára futásnak eredtek és otthagyták egyedül Szilágyit a két feldühödt emberrel szemben. A két parasztgazda nekitámadt Szilágyinak, aki a tulerővel szemben nem tudott védekezni, s az ütésektől elvesztette eszméletét. Metterle és Brandeisz erre földobták az egyik szekerükre és Németség irányában elhajtottak. A közelben levő utkaparó viskónál megálltak és egy ottlevő fiutól botot kértek, hogy tovább üssék Szilágyit. A fiu megtagadta a bot adását, mire a parasztok felkaptak egy ajtótámasztó rudat és azzal verték tovább Szilágyit. Közben németsági parasztok érkeztek oda, akik látva a kegyetlen brutalitást, meg akarták akadályozni Szilágyi ütlegelését és azt mondták, vigyék Szilágyit a csendőrségre, de ne üssék agyon. A berugott parasztok ekkor a Szilágyit védelmezni akaró németsági emberekkel tüztek össze és a veszekedés közben Szilágyi föléledve ájulásából, lelopódzott a szekérről és az utkaparó házikó szénapadlásán bujt el. Amikor Metterle és Brandeisz észrevették Szilágyi eltünését, átkutatták a házat és az egész környéket, azonban Szilágyit nem tudták megtalálni. Szilágyi, miután támadói eltávoztak, levánszorgott és az esti órákban elindult Arad felé. Sulyos sérülései miatt azonban csak néhány lépést tett meg, összeesett s hajnalban vérbefagyva találták meg az arra menő németsági emberek. Bevitték az ujaradi községházára s vele értesülve tragédiájáról, behozatta az aradi közkórházba, ahol aztán kétnapos szenvedés után belehalt sérüléseibe. A rendőrségnél történt feljelentés után Oprita komiszár vette kezébe a nyomozást és csakhamar sikerült Németségen letartóztatnia a két gyilkost. Kihallgatásuk után átkisérték őket az ügyészségre, ahol Niculescu főügyész beismerő vallomásuk alapján mindkettőjüket letartóztatásba helyezte.

Titokzatos házkutatás Máslakon.

Rejtélyes autóutasok garázdálkodása.

Lippai tudósitónk jelenti: A lippai járásban lévő Máslak község lakosságát rejtélyes eset tartja izgalomban. Tegnap este tiz órakor automobil érkezett Máslak községbe, ahol Jäger Miklós kőmüves után érdeklődtek. Az autóban a soffőrön kivül három polgári- és egy rendőrruhába öltözött férfi ült. Hosszas keresés után megtalálták Jägert, akit, amikor haza érkezett, felszólitottak, hogy azonnal adja ki a nála rejtegetett dohányt. Jäger tagadta, hogy dohányt rejtegetne, mire revolvert rántottak és ugy akarták kényszeriteni a vallomásra. Ezzel sem értek célt, ezért elhatározták, hogy házkutatást tartanak. Kutatás közben megbeszélték, hogy ha nem találnak semmit, megverik Jägert. Ezt azonban Jäger meghallotta és ezért elhatározta, hogy megszökik. Amikor együtt mentek a padlásra kutatás végett, levetette magát a padlásról és menekülni próbált. Az uccán azonban a soffőr nekiszegezett revolverrel ugrott eléje. Jäger mellbelökte a soffőrt, aki hanyattesett. Esés közben elsült a revolverje, mire általános riadalom támadt a faluban. A falu másodbirája és a jegyzői irnok elmentek a Jäger-házba és igazolásra szólitották fel a házkutatást tartókat, akik elővették igazolványaikat, amelyeket azonban a sötétségben nem lehetett kibetűzni. Ezután autóra is ültek és elrobogtak. Hogy kik voltak a rejtélyes látogatók, ma sem tudja a községben senki, legkevésbbé a meglátogatott Jäger.

A boldogsághoz

a gyomron keresztül vezet az ut.

Vázsonyi Vilmos özvegye nyilatkozik az általa vezetendő főzőiskoláról.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósitójától.) Vázsonyi Vilmos emlékét kegyelettel őrzik hivei a magyar fővárosban. Sok pesti kispolgár lakását disziti az elhunyt demokratavezér és volt igazságügyminiszter arcképe, amely alatt egy kartonlap van ezzel a felirással: „ne feledkezzetek meg Vázsonyi Vilmosról"! Érthető szenzációt keltett tehát Budapesten az a hir — amelyről mi is beszámoltunk — hogy Vázsonyi Vilmos özvegye február elsején főzőiskolát nyit a Vörösmarty-uccában. Mindenkiben felvetődött a kérdés: hát ennyire jutott a nagy politikus özvegye? Tényleg oly kevesett hagyott feleségének a nagy puritán, hogy két kezo munkájával kell megkeresnie kenyerét?

Az Aradi Közlöny budapesti tudósitóját fiának, dr. Vázsonyi János ügyvédnek közbenjárására fogadta ma a kegyelmes asszony, a ki tudvalevőleg igen visszavonult életet él és nem szivesen nyilatkozik ujságiróknak. Barátságos, meghitt hely Vázsonyiék Bulyovszky-uccai lakása. Mikor belép az ember, az az impressziója támad, hogy hazaérkezett. Pár perc mulva megjelenik a dohányzószobában özvegy Vázsonyi Vilmosné, fia és menye társaságában. Megkezdődik az interju.

— A főzőiskola felállitása — mondja a kegyelmes asszony — a Jótékony Nőegylet égisze alatt történik. Szükség van erre, mert a mai társadalom nőiből hiányzik a komolyság. Legnagyobb gondjuk a tánc meg a kártya. Hogy az ennivalót meg is kell főzni, azt talán nem is tudják. Az én felfogásom szerint a kunyhókban és palotákban egyformán a gyomor az ur. A favágó nagyobb erővel dolgozik, az ügyvéd energikusabban csavarja a paragrafusokat, az orvos több figyelemmel operál, a mérnök precizebben számol egy jó ebéd után, mintha rosszat fogyasztott volna el. Meg kell tanulnia a nőknek, hogy mi a higienikus konyha és 75 percenttel boldogabbak lesznek a házaséletben. A boldogsághoz is a gyomron keresztül vezet az ut.

— Mi késztette mégis a kegyelmes asszonyt arra, hogy főzőiskolát nyisson — kérdezte tudósitónk. — Anyagi gondok talán?

— Távolról sem. Az egész dologból nincs hasznom és nem is lehet. Nekem életszükséglet a munka. Társadalmi életet nem élek. Nem ülhetek be a Ritzbe pletykázni. Valamit pedig csak kell csinálnom. És ez hasznos, praktikus. Hozattunk Párisból egy szakácsot, az végzi a tulajdonképeni oktatást. Én csak két-három hónapig vezetem az ügyeket és mikor minden rendben lesz, átadom a Nőegyletnek. A beiratási és oktatási dij 55 pengő (kb. 1800 lej). Ezért a pénzért minden növendéknek jár egy ebéd is.

— Szóval ők maguk eszik meg, amit főznek.

— Részben.

Itt közbeszól dr. Vázsonyi János.

— Ez a büntetésük.

A kegyelmes asszony mosolyog.

— A fiam közbeszólásait nem szabad megirni, mert az rontja a propagandát. Lesz egy étermünk is, ahol a legolcsóbb és legjobb kosztot lehet majd kapni Pesten. Van aztán egy patentünk is — erre büszke vagyok — egy elegáns papirmasé-csomag, melyben bármelyik uriasszony hazaviheti ebédjét ételhordó nélkül. Nagyon praktikus és izléses.

A lépcsőkön lefelémenet utánunk szól dr. Vázsony János:

— Fianem azt amit mondtam, arról a büntetésről, tényleg ne tessék megirni.

— Kérem szépen ügyvéd ur. Hisz az csak természetes. (K.)

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

Jön! Harry Liedtkével Ibolyafaló. Jön!

Német kölcsönt kap Románia.

A kormány a londoni piacon is kölcsönt keres.

(Az Aradi Közlöny bucuresti tudósitójának távirata.) Az Adeverul ujból foglalkozik a berlini pénzügyi tárgyalások hirével és fájlalja azt, hogy a megbeszélések tárgyát egy széleskörü hitel képezi, amelyet részint természeti szélitmányokban, részint készpénzben nyujtanak a német bankok. Az Adeverul kijelenti, hogy részletei is vannak a tárgyalásról, amely sikerrel biztat. A lap szerint egyébként a kormány a londoni piacon is kölcsönt keres és az erre vonatkozó tárgyalások is már előrehaladottak.

KÖZGAZDASÁG.

A kormány kárpótlást ígér az ipartestületeknek

A segélydetési és szabaditási dijak elvonása ellenében uj jövedelmi forrásokat helyez kilátásba.

(Arad, január 27.) Az utóbbi napokban több izben foglalkoztunk azzal az igen sulyos sérelemmel, amely az erdélyi iparosokat érte a segélydetési és szabaditási dijak egyesitéséről szóló törvény életbeléptetésével. A törvény már megjelent a hivatalos lapban, azonban a végrehajtási utasitást még nem kiadtak ki. Erdély iparossága körében nagyarányu mozgalom indult meg a sérelmes rendelkezések reparálása ellen, mert azok az ipartestületeket alapjukban ingatják meg. Az akció során *Tornya* Gyula dr. bánati szenátor is intervenialt Bucurestiben ebben az ügyben s erről a következő nagyfontosságu kijelentéseket tette ugy:

— Alkalmam volt az illetékes miniszterium ban Contescu államtitkárral beszélni, aki kijelentette, hogy a törvény végrehajtási utasitása azért késik, mivel a miniszter ur időközben meggyőződött arról a nagy veszteségről, amelyet a törvény életbeléptetése az ipartestületekre nézve jelent. A miniszteriumban most gondolkoznak azon, hogy miképpen kárpótolhatnák az ipartestületeket eddigi jövedelmi forrásaik elvonásáért. A miniszterium most tanulmányozza az ipartestületek helyzetét és költségvetését és ezek után fog módot keresni arra, hogy az elveszett jövedelmek helyett esetleg valami ujabb bevételi forrásokat nyisson meg az ipartestületek számára.

Zürichben 2.80, Párisban 12.65 a lej.

Helyi valutaárak. (Január hó 27.) *Kifizetések:* Berlin 44.60, Amsterdam 75.20, Newyork 187, London 911, Páris 7.48, Milanó 8.17, Prága 5.56, Budapest 32.80, Zágráb 3.31, Bécs 26.45, Zürich 36.15. — *Áru:* Márka 44.50, dollár 187, francia frank 7.50, olasz lira 8.10, cseh korona 5.60, pengő 32.80, dinár 3.31, osztrák schilling 26.40, svájci frank 36.15. — *Pénzt márka 43.50, dollár 185,* francia frank 7, olasz lira 7.60, cseh korona 5.40, pengő 32, dinár 3.15, osztrák schilling 25.40, svájci frank 35.15. — Irányzat: lanyha.

Zürichi tőzsdenyitás. (Január hó 27.) Berlin 123.05, Amsterdam 207.55, Newyork 519.25, London 2519.50, Páris 20.50, Milanó 22.30, Prága 15.37.50, Budapest 90.70, Belgrád 9.18, *Bucuresti 2.80,* Varsó 57.50, Bécs 73.15.

Zürichi tőzsdezárlat. (Január hó 27.) Berlin 123.05, Amsterdam 207.60, Newyork 519.50, London 2520, Páris 20.50, Milanó 22.35, Prága 15.37.50, Budapest 90.75, Belgrád 9.12.50, *Bucuresti 2.80,* Varsó 37.50, Bécs 73.15.

Bucuresti-i tőzsdezárlat. (Január hó 27.) *Devizák:* Páris 7.37, Berlin 44, London 899, Newyork 185, Milanó 8.05, Zürich 35.80, Bécs 26.25, Prága 5.55. — *Valuták:* Napoleon 740, márka 43, léva 0.90, angol font 890, francia frank 7.40, svájci frank 35, olasz lira 8.15, drachma 2.10, dinár 3.20, dollár 183, lengyel zloty 20, osztrák schilling 26, cseh kor. 5.50.

— **Alkalmazottak bejelentése az aradi pénzügyigazgatóságon.** Az aradi pénzügyigazgatóság ismételten felhivja mindazokat a vállalatokat és kereskedelmi cégeket, valamint azokat az egyéneket, akik a pénzügyigazgatóság többszöri felhivására nem terjesztették be az 1926. évben volt alkalmazottaik fizetéséről szóló kimutatást, hogy e kötelezettségüknek legkésőbb január 31-ig annál is inkább tegyenek eleget, mivel ellenkező esetben a pénzügyigazgatóság kénytelen lesz velük szemben a törvényszabta megtorló intézkedéseket foganatositani.

Budapesti mérnök tragédiája

Miért követett el öngyilkosságot Blaskovich Iván — A B)-lista és a szerelem áldozata.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósitójának távirata.) Budapesti távirat nyomán ma megirta az Aradi Közlöny, hogy Blaskovich Iván 34 éves mérnök — előkelő magyarországi nemesi család sarja — öngyilkossági szándékból mellbelőtte magát. A budapesti sebészeti klinikán ma mütétet hajtottak végre a fiatal mérnökön, aki már tul van a veszélyen, mert a golyó nemesebb szervet nem érintve, a hetedik borda egyik falán akadt meg. Blaskovich Iván a háboru után szerezte meg mérnöki oklevelét. A háboru alatt édesapja, Blaskovich Ödön, az állami uradalmak volt főintézője meghalt és az addig nagy vagyonnal rendelkező család válságos anyagi viszonyok közé került. Blaskovich Iván két évvel ezelőtt B)-listára került és azóta nem tudott megfelelő elhelyezkedéshez jutni. A kis család nyomorba került és a fiatal mérnök gyakran hangoztatta hozzátartozói előtt, hogy nem birja már elviselni ezt a tétlenséget és öngyilkos lesz. Hozzájárult ehhez még az a körülmény is, hogy pár hónappal ezelőtt egy társaságban megismerkedett egy feltünően szép fiatal, elvált asszonnyal, akibe szerelmes lett. Nem vehette el feleségül, mert nem volt existenciája és igy lassanként szakitottak egymással.

A szakitás óta Blaskovich Iván még levertebb lett és tegnap délután egy revolverlövéssel véget akart vetni szenvedéseinek. A család tagjai a mai napot a beteg ágya mellett töltötték. Drámai jelenet folyt le a találkozásnál az anya és a fiu között. Az idős uriaszszony sirva borult fia ágyára és könnyek között kérdezte:

— Miért tetted, édes fiam? Miért tetted ezt velünk?

Alig hallható hangon válaszolta a fiatal mérnök:

— Most már mindegy édes anyám. Megbántam már én is, nem viselkedtem férfiasan... Most már élni akarok!

Mozi.

xx Pénteken és szombaton vetiti még az aradi Apolló mozgószinház a Forgatag cimü hatalmas orosz drámát, mely a 1917-és nagy cári összeomlás megdöbbentő részleteit hozza elénk. Megrázó szinekkel vetiti a kép az orosz főnemesség tragédiáját és ebből a tragédiából fakad egy olyan szerelmi dráma, mely a Forgatag témáját alkotja. Az Apolló mozgószinház előadásai 5, 7 és 9 órakor kezdődnek.

xx „Nem akarok nőket látni" cimen negyvenabásu vigjátékot vetit az aradi Uránia mozgószinház, melynek különös érdekessége az, hogy a film főszerepét Raymond Griffith, a nagynevü komikus alakitja. A helyzetkomikumok, a vidám, kedves jelenetek egymást követik a filmen ugy, hogy állandó derültségben tartják a nézőteret.

xx Vasárnap délelőtt nagy diákmatinék az aradi Apolló és aradi Uránia mozgószinházakban.

Rádió-müsor.

Péntek, január 28. Wien—Graz: 16.15. Hangverseny. — **Pozsony:** 18. Vidám est. — 22.30. Cigányzene. **Zágráb:** 19.15. Operaelőadás. — **Prága:** 19.15. Operaelőadás. — **London:** 20.45. Tarka est. — 21.15. Operaelőadás. — **Leipzig:** 19.30. Operaelőadás. — 22.45. Tánczene. — **Stuttgart:** 16.15. Hangverseny. — 20. Kabaré. — **Frankfurt a. Main:** 20. Kávéházi és tánczene. **München:** 19.30. Karl Bleyle-est. — **Budapest:** 9.30, 12. és 15. Hirek, közgazdaság. — 16. Gyermekmesék. — 17. Higienikus előadás. — 17.40. Benczur Gyula-est. — 20.30. Hangverseny (Keéri-Szántó Imre, Pécsi Blanka, Szentgyörgyi Lászlóné), utána cigányzene. — **Daventry:** 24. Tánczene. — **Zürich:** 20. Citeraest.

Az aradi Urániában
ma
Nagy vigjáték.
Nem akarok nőket látni
Főszerepben:
RAYMOND GRIFITH.
Az előadások 1/2 5, 6, 1/2 8 és 9 órakor kezdődnek.

NYILTTÉR.

E rovat alatt közlöttekért nem vállalunk felelősséget

Köszönetnyilvánitás.

Mindazoknak, kik szeretett jó férjem, édes apa, illetve szeretett jó fiunk, testvérünk, sógorunk

Hegyi András

temetésén résztvettek, koporsójára koszorut helyeztek, részvétük kifejezésével mély fájdalmunkat enyhiteni igyekeztek ezuton mondunk hálás köszönetet a rokonságnak, jóbarátoknak és ismerősöknek.

Gyászoló
Hegyi-család.

586

Az aradi Apolloban ma
FORGATAG.
1917-iki orosz forradalom idejéből.
Főszerepben:
JACK CATELAIN
Az előadások 5, 7 és 9 órakor kezdődnek. — Jegyek el vételben válthatók.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk. — Minden szó hirdetési ára hétköznap **4** lej — bani. vasárnap **5** lej. — Vastagabb betűvel **8** lej, illetve **10** lej. — A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni. — Hirdetéseket d. u. 5 óráig veszünk fel. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szóig hétköznap **40** lej, vasárnap **50** lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva orvosi alakjában nem közölhető, azt minden egyes esetben megváltoztassa, illetve helyesbítse.
* * * * * **Hirdetések telefon utján is feladhatók, telefon szám: 151.** * * * * *

Alkalmazás.

KERESEK fiatal vegyeskereskedő segédet azonnali belépésre. Marmorstein, Săvârşin. 478

FŐZŐ mindenest keresek. Arad, Strada Ioan Calvin 6. földszint 2. 556

GYERMEKTELEN házmesterpár keresteik azonnali belépésre, az asszony takarítást vállalna külön díjazásért. Cim Stern Lipót, Arad, Str. Matei Corvin (Hunyadi-u.) 1. I. emelet. 584

KERESEK üveg- és porcellán szakmában jártas SEGÉDET. Épületüvegezésben és képkeretezésben jártas előnyben. Ajánlatokat fizetési feltételekkel FUCHS E. VULCAN. Rádió-Petroseni. 587

IDŐSEBB urileány házvezetőnői vagy kulcsárnői állást keres gazdaságba, esetleg vidéki uricsaládnál vagy magános urnál. Cim Győrffy „Mures" irodájában. 15282

Lakás.

HÁROM SZOBA műtermnek kiadó a Lutheránus templom mellett. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 590

LAKÓTÁRSNŐT, feltétlen urinőt keresek. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 573

KÉT egymásbanyiló bútorozott szoba, konyha, fürdőszobával azonnal kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 493

Ingatlan.

TELEK jóhelyen kedvező árban, előnyös feltételek mellett eladó. Bővebbet Zimmermann, Polgári Takarékpénztárnál Arad. 585

HÁROMSZOBÁS magánház áron alul eladó. Értekezni Arad, Str. Ghiba Birta 42. Sándor Ernő. 436

Vétel és eladás.

SAJÁT termésű tisztánkezelt ócbor palackozva kapható Földes gyógyszertárban. 6876

FÉRFI ÉS FIÚ ÖLTÖNYÖK, trikó, irógasztalok, könyvszekrény, mahagoni hintaszék, szőnyegek, kristály disztárgyak, vitrin, vitrin tárgyak, háló, ebédlő, nappali szoba, szalon leányszoba berendezések, bőr klubgarnitura, bőr és egyéb fotelok, tiszágynemük, kávés damaszt asztalnemű, 24 személyes ezüst, különböző servizek, asztalok, székek, tükrök, gyermekágy, gyermekkocsik, plüsch asztalteritők, disztárgyak, stb. eladók. Salgóné Arad, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-ucca) I. em. jobb. 1000

LOKOMOBIL 8 HP. igen jókarban, erős MÁV gép, Purgly gazdaságban eladó. Sofronea, Jud. Arad. 344

BIZOMÁNYBA KERESEK disztárgyakat, böröndöket, mű- és antik tárgyakat, komplett szobaberendezéseket, szőnyegeket, közszükségleti cikkeket, férfi ruhanemüt, egyes butordarabokat stb. — Salgóné, Arad, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-ucca) I. em. jobb. 1000

MACULATURA PAPIR 5 kilgros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

PIANINOT elsőrendűt bérbe keresek. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 554

Üzletek.

TÁRSAT KERESEK jómenetelű mészáros és hentesüzletemhez 100.000 lej tőkével, szakképzettség és munka, nem szükséges, tőke biztositva. Ajánlatokat „Mészáros" jeligére az Aradi Közlöny kiadóhivatalába. 556

Lupeni főuccáján
a 35 éve fenálló,
jómenetelü
Schäffer-féle
vendéglő, kávéház és szálloda kiadó!

Legszebben fényez, vasal és mos
Buttinger Teréz
Arad, Strada Consistoriului (Batthyány-ucca) 7. 559

„I. C. A." selyem-harisnya 117 és 90 lej Bogyónál Arad, Strada Eminescu 13. (Deák F-ucca)

A leghevesebb fejfájást is pár perc alatt megszünteti a ROZSNYAI FEJPASZTILLA Kapható a ROZSNYAI gyógytárban Arad

EGY VEZETŐ NÉMET CÉG vezérképviselete ÜGYNÖKSÉGET esetleg BIZOMÁNYI RAKTÁRRAL szándékszik Romániában létesiteni. Csak elsőrangu jól bevezetett és szolvens cégek jöhetnek számitásba, akik egyuttal megfelelő biztositékkal szolgálhatnak a bizományi raktárért. Referenciákkal ellátott ajánlatok „Solid 1927" jeligére Rudolf Mosse hirdetőirodába Budapest, IV. Váci-u. 18. alá küldendők.

FÉLIG KÉSZ GYÁRTMÁNYOK: Tiszta nikkel-bádogok, drótok és rudak. Tiszta nikkelanódok. Alpaca-bádogok, drótok és rudak. Lemezelt bádogok, u. m. sárgaréz, vörösréz és nikkelréz lemezelésel. Aluminium-bádogok, drótok és rudak. Sárgaréz-bádogok, pántok és drótok.

KÉSZ GYÁRTMÁNYOK: Alpacca evőeszközök, és asztalnemücک. Tiszta nikkel-nikkellemezelt aluminium konyhák és asztalnemücک stb. stb. 553

Makulatura,
tiszta lappéldányok csomagolásra, 5 kgr.-os kötegekben
kaphatók az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Különféle.

VÉRÁTÖMLESZTÉSRE melyik egészséges férfi volna hajlandó jutalom ellenében 3 kbcm³ vért egy sulyos betegen fekvő részére átengedni. Átömlesztés orvosi felügyelet mellett történik és semmi veszélylyel nem jár. Jelentkezők kéretnek sürgősen Eberlein Józsefnél Arad, Radnai-ut 75. szám alatt jelentkezni. 589

Jó jövedelmü özvegy uriember,
ki három nyelven perfekt beszél,
előkelő özvegy vagy elvált urinőnél lakást keres,
hol teljes ellátáson kivül otthont is találna. Jól fizetek. — Szives ajánlatokat **„Kellemes otthon"** jeligére Rudolf Mosse hirdetőbe, Arad kérek. 10403

Megfelelő tőkével
idősebb férfit vagy nőt örökös ellátásra magamhoz vennék. Betektetett tőkét ingatlannal biztositom.
Bővebbet Győrffy „Mures" irodájában.

150 drb. egy éves és 140 drb. féléves
mangolica süldő
eladó 572
Czirján Géza
sepreusi (Jud. Arad) gazdaságában

PUBLICAŢIE.

Spitalul de Copii „Principele Mircea" din Arad publică licitaţie in ziua de 28. Februarie a. c. pentru aprovizionarea spitalului cu 40 vagoane lemne de foc.

Licitaţia se va face conform legii contabilităţii publice cu oferte inchise insoţite de garanţia legală.

Caetül de sarcină se poate vedea la Administraţia spitalului in fie care zi intre orele 10—12 a. m.

Arad, la 28. Ianuarie 1927.

Medic Primar Cond.
580 Dr. Radu.

Czimmer Miklós
borbély- és fodrász-üzlete
Arad, Str. Ardealului (Erdélyi-ut) Baumann-ház. Elsőrendü kiszolgálás, mérsékelt árak. 560

Arad, Str. Marasesti (Kossuth-u.) 11.
Arany koronák, fogak garantált arany árban 350—400 lej. Fém koronák — fogak darabja 100 lej. (Randolf, Victoria, Kosmos anyag)
FOGASZAT!
Fehérfogak kautschukra darabja 50 lej. Foghuzás (injektiós érzéstelenitéssel) 40 lej. — Vidékieknek megrendelések 24 órán belül eszközöltetnek. 495
Frida D'MOUDJALLED
vizsgázott fogászno

Olcsó árak
Muzsay-nál Arad
szinházzal szemben.
Gyapju öltöny téli ... ... Lei 1750
Double raglan v. ulster téli Lei 2350
Téli kabát szőrme sál gallérral ... ... Lei 2850
Bőrkabát
szőrme béllés és gallér Lei 4000
Mérték szerinti szabóság.
Nagy posztó raktár.

Rossz villanyégők!
becserélése ráfizetéssel, garantált gyári ujégőre, törött üveg és porcellán tárgyak szakszerü ragasztása, képkeretezést és ablaküvegezést olcsón vállalok. SCHWARZ üveges Aradon, a zsidótemplom mellett 1811

Ne kőtya-vetyélje el holmiját!
Sokkal jobb árat kap érte, ha az „Aradi Közlöny" apróhirdetése között kinálja eladásra
Telefon: 151.

Böszörményi János lakatosműhelye Arad, Str. M. Nicoara 8. (Petőfi-u.) minden a szakmába vágó, munkát elvállal u. m.: épületvasalást, ablakrácsok, takaréktüzhelyek és mindenféle vasszerkezeti munkák szakszerü elkészitését. Javitások pontosan eszközöltetnek.

Nincs oly ügy, vagy megbizás, melyet garantált sikerrel el ne intézne Bucarestiben **KÜNSTLER VIZUMIRODA** Arad, Bul. Regina Maria 22. :-: Dácia szállóval szemben. :-: Telefon 80

Nyomatott az Aradi Közlöny rotációs gépén. Kiadótulajdonos: Aradi nyomdavállalat.